

אימאיון life

הקצין צבי גל נעדר

ב-16 בדצמבר, בדרכה מבולטימור שבארה"ב לחיפה עם מטען סויה, ניסתה "הר-כרמל" להציל את האנייה היוונית "אריסטוטליס", אשר נעזבה על-ידי צוותה בים הסוער. קצין המכונות צבי גל עלה על האנייה, כנראה, והניף עליה דגל ישראל.

מסיבות בלתי ברורות, ארעה התפוצצות על ה"אריסטוטליס" שגרמה לטביעתה. יחד עמה נעלם צבי גל. חיפושים מקיפים נערכו על-ידי "הר-כרמל" ואניות אחרות בסביבה, אולם הם עלו בתוהו.

החברה במשרדיה החדשים

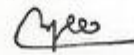
שוב לא תמצא את משרדי אל-ים ברחוב הנאמנים 2 שבמרכז המסחרי החדש. עם התרחבות פעולות החברה ונידול מספר העובדים, נוצר צורך במרחב מחיה גדול ויעיל יותר. התשובה לצורך זה נמצאה ברחוב הגנקים 3, שבו רכשה החברה יחידת משרדים מודרנית ורחבת ידיים. משרדי החברה קרובים עתה יותר לנמל ובאותו בית עצמו מצויים גם משרדי איגוד הימאים.

לכבוד חג החנוכה שמחה חברת אל-ים להגיש לכם את הניליון הראשון של עיתוננו. מטרת העיתון ליצור קשר הדוק יותר בין החוף לבין האנשים שבלב ים ובנמלים רחוקים, בין החברה לבין עובדיה, ובין הימאים לבין עצמם. הוא ישמש לכם כלי אינפורמציה חשוב ומעודכן על הנעשה והמתחדש בחברה ובקרב העובדים, על תוכניות, מגמות והישגים.

בצד החומר האינפורמטיבי, הבידורי והספרותי, ימצא הימאי בעיתון זה גם מאמרים מקצועיים בשטח הספנות העולמית והישראלית וכן מדורים שיכתבו הימאים עצמם, בהתאם לכישורונותיהם ונטיותיהם.

רפאל רקנאטי

מנהל כללי




א/מ "תל-אביב" הגדולה באניות הציבור הישראליות

אניית הציבורת החדשה, א/מ "תל-אביב", נמסרה להברנתו ביום 28 בפברואר 1963.

"תל-אביב" הינה אנייה להובלת תפורת מהחדישות והמהודרות מסוגה ואין ספק, שאנו נאים על תוספת זו לצי החברה.

חדר נופס לקצינים באניה "תל אביב".



חברת אל-ים על סיפון אנייתה החדשה ולהרים כוס לחיי "תל-אביב" - החדשה, הגדולה והחדשה שבאניות צי הסוחר הישראלי. בזה אחר זה, בקצרה ובלבביות, נשא אורחים שונים את ברכתם לחברה ולאנייה. ביניהם מר נמיר, ראש עיריית תל-אביב, שהגיע עם חברי מועצת עירו. ראש העיר תל-אביב, שדיבר בחן ובאהדה, מסר לרב-החובל יהודה שטרק את מפתח העיר תל-אביב.

מדרכו נמיר, ראש עיריית תל-אביב, יעקב רקנאטי, סגן-אל-ים, ויהודה שטרק, רב-חובל האנייה, ליד לוח הברכה של העיר תל-אביב לאנייה "תל-אביב".



ג'י"ן
4

ספטמבר 1963

מסיבה מסורתית, לרגל יום חיל-הים, נערכה בחודש יולי על-ידי חברת אל-ים על סיפונה של א/מ "הר-סיני". למעלה ממאה אורחים נטלו חלק במסיבה זו, שנערכה סביב לשולחנות ערוכים. את המסיבה "תיבלו" שלושה נאומים קצרים, שנישאו מפי מפקד חיל-הים, י"ר ועדת האימוץ ומר יעקב רקנאטי. את הבידור עשו זוג "הצדוקים". את התפאורה סיפק נפו הלילי של נמל חיפה.



מר י. רקנאטי ואליף י. בן-נן, מפקד חיל הים, מבטיחים את עורכי החברה במסיבה.

ג'י"ן
5

ינואר 1964

"ערד" החדשה



בעוד נערכות תמירות ארכיאולוגיות בערד הקדומה, הסתימו והלכו שלבי הבנייה האחרונים של אניית הציבורת הישראלית החדשה, הנקראת "ערד". זו האנייה העשירית של חברת אל-ים ואחות ל"תל-אביב".

"ים-סוף": המסע האחרון

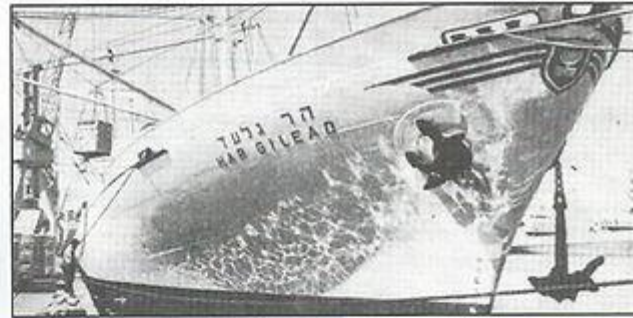
ב-18 באוקטובר, ביום חמסיני ואביב, הפנתה המכלית "ים-סוף" את ירכתיה לנמל חיפה ונעלמה עד מהרה באופק המטושטש, כשהיא רתוקה לספינת גרר איטלקית. "ים-סוף" בת ה-13 אלף טון, נבנתה ב-1938. כשהונף עליה הדגל הישראלי, ב-1956, נחשבה מכלית יעילה בצי הישראלי, שכלל אז מלבדה שתי מכליות אחרות. ב-1960, כשמספר פקד את שוק הובלות הדלק, היו כבר בצי מכליות חדישות, גדולות ויעילות יותר. לאחר שלוש שנות בטלה, נתנה בה הזיקנה את אותותיה והוחלט למוכרה לגרוטאות לחברה איטלקית מנוואה.

ג'י"ן
6

מרס 1964

א/מ "הר-גלעד" - בחיפה

לאחר שנתיים של שייט בימים הגדולים והרחוקים הגיעה אניית הקירור א/מ "הר-גלעד" לנמל הבית שלה - לראשונה מאז הושקה. היא באה לחיפה, כדי לפתוח פרק חדש וחלוצי: הובלת פרי הדר לארצות הברית ושימורו בדרך באמצעות טמפרטורה קבועה ונמוכה. הצלחת ההובלה בשיטה זו תקבע במידה רבה את עתידו של יצוא פרי ההדר ליבשת אמריקה. בהפלגתה הראשונה הטעינה "הר-גלעד" 26,724 תיבות לארה"ב ו-77,614 תיבות לקנדה.

ג'י"ן
7

יוני 1964

ג'יפים בתפוזרת



שר האוצר, המסחר והתעשייה מרס. ספיר, סוקר את הג'יפים שהוענקו על סיפון א/מ "הר גלובי" וקהל אורחים בן 80 איש.

ג'יפים ב"תפוזרת" הוסעו לאחורונה על האנייה א/מ "הר-גלובי", כשהם מיועדים ליצוא לקולומביה. ג'יפים אלה, שיוצרו במפעלי א. אילין תעשיות בחיפה, ייפרקו בנמל קרסג'ונה בקולומביה.

לאחר הטענת הג'יפים - 526 במספר - נערכה על הסיפון מסיבה צנועה ובה השתתפו שר האוצר המסחר והתעשייה מר פ. ספיר, מר א. אילין, מר י. רקנאטי וקהל אורחים בן 80 איש.

הטבות ושיפורים לימאי אל-ים

אינסטיטוט לספק השכלה בכתב (באמצעות הדואר) לכל ימאי אל-ים המעוניינים בכך. החברה תכסה 50% משכר הלימוד.

5. עובד שמלאו שלוש שנים לשירותו בחברה יהיה זכאי להלוואה בגובה של 18 חודשי משכורת ימית במטבע ישראלי. את ההלוואה יחזיר תוך תקופה של 36 חודשים, ללא ריבית. לדוגמה: קצין המשתכר לערך 250 ל"י בחודש, יהיה זכאי להלוואה של 4,500 ל"י.

התפריטים - הן בטיב הבישול והן בניווט.

2. כדי להשרות אווירה מתאימה בלילות שבת, יושם דגש על קישוטי השולחנות ויוגש יין.

3. על אף שחווה העבודה מחייב להעניק חופשת מולדת לאחר תקופת שירות מקסימלית של 15 חודש, מחלקת הצוות תעשה את כל המאמצים שהחופשה תוענק כעבור חודש, לכל היותר.

4. החברה התקשרה עם ה"בריטיש

ערה לבעיות הימאים ולקשיים הטבעיים הנערמים עליהם במסגרת עבודתם המיוחדת, משתדלת החברה לחפש דרכים להקלת תנאי עבודתם ושיפור תנאיהם.

בהקשר לכך החליטה החברה על הצעדים הבאים:

1. ניתנו הוראות מתאימות לשפר את

בית-ספר צף של "אל-ים"

המחשבה הייתה, כי בית-ספר צף, אנייה ממש, עדיף על לימודים ביבשה. לכן, נבחרה לצורך זה המכלית הפוקדת את אילת בקביעות. החברה לא חסה על הוצאות, כדי להתאימה לתפקיד הנוסף ולעשותה נוחה ככל האפשר ל"תלמידים", העתידים לעשות בה קורס של שנה, כדי שיהפכו לקציני מכונה שלישיים.

לבית-הספר לקצינים שהוקם על-ידינו, בשיתוף עם משרד התחבורה יצאו אל חיילים בטרם שחרורם, פרסמו מודעות - שכנעו, נרשמו 36 מועמדים, אך ניתנה העדפה לבוגרי בתי-ספר מקצועיים. לבסוף, בחרו את 15 הטובים שבהם, בחורים בני 21-26.

הצי הישראלי מתרחב בקצב מהיר, אך צעירי ישראל מסתייגים מהליכה לים. הסתייגות זו גורמת למחסור בימאים ובקצינים.

"דבר זה הניע אותנו" - אומר מר אליהו ברכה, מנהל מחלקת הצוות באל-ים - "לצאת אל הצעירים, לשכנע אותם בדבר היתרונות שמספק הים ולגייס אותם

ניתוח בלב ים

הימאי יהודה כהן, נגב על א/מ "תל-אביב", חש ברע. בדיקה מהירה אבחנה, כי עליו לעבור ניתוח דחוף של המעי העיוור (אפנדיציטי). באמצעות תחנת מדיקו טן-פרנציסקו הועבר הימאי בלב האוקיינוס השקט אל אניית הנוסעים הבריטית "דנג'יטיטו".

זה היה ב-24 בינואר. על סיפון האנייה הבריטית נמצא אותה שעה מנתח מפורסם, אשר חש לעזרת הימאי וביצע את הניתוח בהצלחה. יהודה כהן הורד מן האנייה הבריטית בפלורידה ולאחר החלמה מהירה הצטרף אל צוות א/מ "הר-גלבע", שבה הוא מפליג כעת שוב כנגב.

המחברת הצעירה, בת ה-11, היא בתו של המכונאי הראשי על א/מ "הר-סיני".

מְסִיבֵי רֵק פִּים
תְּכֹלִים רוֹגְעִים
וּלְמַעֲלָה הַשָּׁמַיִם
וְעֲנָנִים בָּהֶם נָצִים
הַשָּׁמַיִם נֶאֱלָמַת
אֵל הַיָּם שׁוֹמֵרָת
לְפִיָּם הִיא נֶאֱשָׁמַת
בְּצִבְעָה הָאֲדֻמָּה.

שֶׁמֶת בֵּין הַעֲרָבִים
דְּמָמָה בְּלֵל שׁוֹרְרָת
רוֹגְעִים-שׁוֹמְרִים הַיָּם
רֵק הַמְּכֹנָה מְשַׁרְרָת
אֵין קוֹל וְאֵין קֶשֶׁב
וּבְלֵל שׁוֹרְרֵי שָׁמַת
הָאֲנִיָּה בְּרֵקָה מְסַלְּמַת
אֵל תוֹךְ יָם אֵין-סוֹף.

פְּאֻנִיָּה
אֵלֶּנָּה אֵין-סוֹף



הבאנו את ה"הוקים"

הופיעו לחזות במאורע ההיסטורי ראש הממשלה ושר הביטחון, הרמטכ"ל, מפקד חיל האוויר, פקידים וקצינים בכירים ממערכת הביטחון, ראש עיריית חיפה ומנהל הנמל. הם עלו על האנייה למסיבה מאולתרת וכטוב לב האורחים נישאו כמה נאומים קצרים, שהרעיפו שבחים על החברה אשר נחלצה למשימה בהתנדבות, ללא כל טובת הנאה. מר יעקב רקנאטי, שהשיב למברכים, אמר, כי החברה פעלה מתוך אמונה שהיא מעלה תרומה חשובה לביצור כוחה של המדינה. לאחר שנשתיימה פריקת הטילים, יצאה האנייה אל מחוץ לנמל והמתינה עם מטען התיירס שבמהסניה עד שיגיע תורה.



שינוי נתיב ההפלגה כרוך הפעם בהטעת "מטען חיזוי לביטחון המדינה". לצורך טעינה זו סטתה האנייה, שנטלה תירס באחד מנגמלי הגולף, אל החוף המזרחי של ארה"ב. בנמל אמריקני מסוים החלו מטעיינים עליה את טילי ה"הוק" המיועדים למדינת ישראל. שינוי הקורס – כולל העברת מטען ה"הוקים" לישראל – נעשו על-ידי חברת אל-ים ללא כל תמורה כספית. הייתה זו תרומה לביטחון המדינה. הטילים הועמסו ולקראת אמצע אפריל, בשעות הלילה, נכנסה האנייה לנמל חיפה. מיד עם קשיית האנייה הוחל בפריקת הטילים – מלאכה שנמשכה כמעט שתי יממות ונערכה בקצב מזורז.

בית-ספר צף לקציני מכונה

"עם סיום הקורס הזה תוכלו להשתלב בחברת אל-ים ולהיות חלק אינטגרלי של מפעל גדול, הבונה עכשיו אניות חדשות ומודרניות, הוקקות למכונאים מעולים, שידעו להפעיל אותן בכישרון וביעילות." דברים אלה השמיע בפני עשרת בוגרי הקורס הצף של אל-ים מר י. רקנאטי, כשעל אניית החברה, שעגנה באילת, נערך טקס סיומו של קורס למכונאים-קדטים.

המנון הקדטים

זהו המנון אוניברסלי, הנועד להדגיש את להט העבודה היוצרת ואת חוש העמל המפותח של הקדטים. כדי להפיק את מירב התועלת מההמנון, שומה עליכם להעלות בדמיונכם קדט המשתלשל בחבל מעל התהום הרוגשת שמתחתיו, ובידיו הדלי והסטופה, ולתאר את מרצו הכביר והאיתן ואת גורש התלהבותו לביצוע העבודה. יש לבצע את ההמנון באחת ממנגינותיהן של ה"תימושיות", למען מבהר את המהירות שבה מבוצעת העבודה. ההמנון כבש לעצמו עמדה בכירה לנוכח התכונות הרבות הנלוות בו, עד כי ניתן לשומעו תכופות ברדיו בשידורי... "קול ציון לנלה".

הקדט, תמוס הסטופה
הזף הזף הזף,
אזי מה הכל נסטופה
הזף הזף, יחי המזף.

סבון דליי הם כל חייו
הזף הזף הזף,
לזכרם יצאה לבנו
הזף הזף, יחי המזף.

הרצפה המלוכלכת
לנו חוש מיד קורצת.
קיר לקיר יביע אומר
הבו לנו סמרטוט וחומר.

מלאכתנו נעש בסבון ויזע
אל לנו חכות אף רגע.
סיסמתנו:
היקיזן – מקור הבטלה,
הלכלוך – באר העבודה והששון.

מה יחיד תמיד שלוחה
הזף הזף הזף,
לעשות כל מלאכה
הזף הזף, יחי המזף.

עירונות הברוכה של מפקח אל-ים

לאחרונה הייתה העיתונות שלנו מלאה בחדשות על מקרה יוצא דופן שאירע במספנה היפנית, הכוונה, בין היתר, את שתי אניותיה החדשות של אל-ים. הוברר, כי הצילומים שסופקו על-ידי המספנה לביקורת לא היו "מדויקים" ומהימנותם הועמדה בספק גדול. עובדה מדהימה זו נתגלתה על-ידי מפקח חברתנו. למזלנו, נתגלתה הפרשה בעוד מועד, ומועד ההשקה של "הר-מרון" נדחה בכמה חודשים. במשך תקופה זו נערכו בדיקות קפדניות וכל ליקוי יתוקן.



לקלפי, לא יוכלו למנות ביניהם את 2300 קולות הימאים. רק ל-700 ימאים שאניותיהם עוגנות בחיפה תיתן האפשרות להכניס את הפתק לקלפי. ל"הר-מרון" הגיעו מברקי אהדה מאניות ישראליות רבות. צוות האנייה "מנגו-קור" הודיע, שאף הוא מצטרף לשביתה. ימאי "עזר", שיעגנו מחר באמסטרדם, רוצים לארגן הפגנת מחאה ליד שגרירות ישראל בהולנד.

שביתת רעב

על אניית משא ישראלית קמט מתוך העיתון "נורדוסה צייטונג", שפורסם בברמן ב-2 בנובמבר 1965

מזה שלושה ימים מכין טבח האנייה א/מ "הר-מרון" את הארוחות רק עבור חצי מצוות האנייה. החצי השני שובת שביתת רעב.

בשביתת הרעב המסתיימת היום, מוחים עשרת קציני האנייה וארבעת אנשי הצוות הישראליים נגד אי-מתן אפשרות להשתתף בבחירות לפרלמנט באמצעות הדואר, כאשר ילכו היום שני מיליון ישראלים

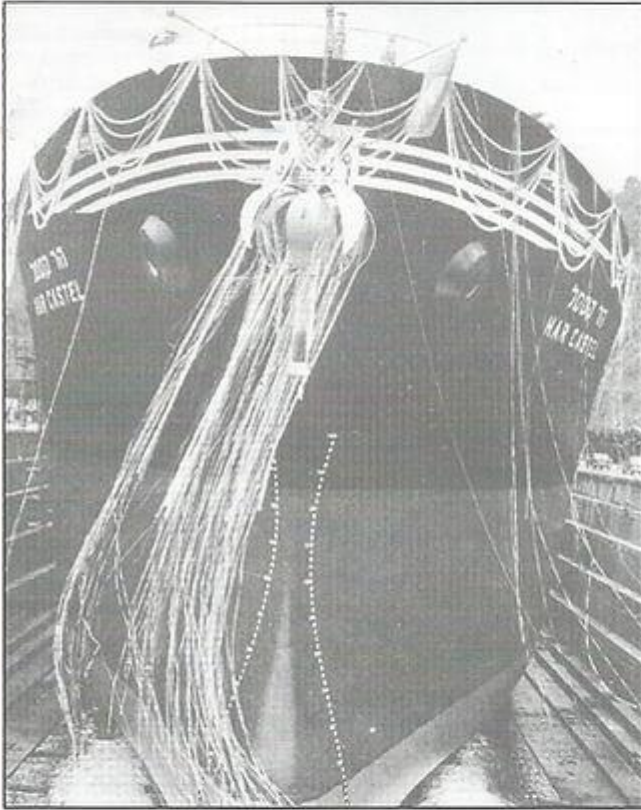


לארבעה פתחים ומתוכן פרחו יונים לבנות ובלונים צבעוניים. שסתומי המבדוק נפרצו, המים החלו להציף את המבדוק ו"הר-מירון" החלה לצוף לראשונה.

הלאומיים. הגברת קרסו ברכה: "תפליגי נאוה וגאה וייקרא שמך 'הר-מירון'!" - ומיד הכתה בגרון וחתכה את החבל המחזיק את בקבוק השמפניה. בלון גדול, שהיה רתוק לידכתי האנייה, נפתח

השקתה של א/מ "הר-מירון"

ב-28 בדצמבר התאספו המיועדים להשתתף בטקס השקתה של האנייה "הר-מירון" במועדון עובדי מספנת מאיוור. כ"גברת ההשקה" נבחרה גברת ז'קלין קרסו, אשר יצאה לצורך זה מבעוד מועד ליפן הרחוקה. תזמורת ניגנה את שני ההמנונים



א/מ "הר-קסטל" הושקה

בשעה היעודה ולאחר הברכות המקובלות, נטלה הגב' שושנה ספיר, אשת שר האוצר הישראלי, את הגרון: "תשוטי בשלום בשבעת הימים וייקרא שמך 'הר-קסטל'!" הגרון הקטן הונף על החבל המחזיק את בקבוק השמפניה, ברזי המבדוק היבש נפתחו וסילוני מים פרצו בעז. החדשה באניות אל-יום חשה לראשונה את מגע המים, ארבעה חודשים בדיוק לאחר ש"נטבלה" אחותה התאומה "הר-מירון".



שיר זה חובר במיוחד למאורע השקת "הר-קסטל" והוא מעלה על נס את שיתוף הפעולה בין ישראל ליפן. הוא הוזר בפי הניישות, שערנו מופע בפני האורחים והמארחים.



אחרי שלוש שנות היעדרות "הר-גלעד" חזרה

איחורה בשתי דקות. אבל הדבר נסלח לה. מי שנעדר מן הבית שלוש שנים - מוחלים לו על עוד שתי דקות. על סיפונה של "הר-גלעד" ראינו אנשים שלא היו בבית שנה, 52 שבועות. על הרציף ראינו נשים טובות, שלבשו בגדי חג לקראת הפגישה עם הבעל שנעדר זמן כה ממושך וזאטוטים, שהקטנים בהם אולי שכחו את דמות אבא. יצאה מישראל בפברואר 1963. מאז נראה דגלה כמעט בכל נמל בעולם. היא הדרימה עד מצרי מגלן ונעה מזרחה אל סינגפור ויפן. ביקרה בדרום אמריקה וכמעט בכל נמל באמריקה הדרומית. חזרה אל "העולם הישן" - לנמלי אירופה - וחזר חלילה, כל הנמלים מחדש. בשנה האחרונה בלבד פקדה 35 נמלים. ימאיה חזו ביפנים קטנים מלוכסני עיניים, בפרואנים חובשי סומבררו, בנורווגים איריים, בגרמנים דקדקנים, באמריקנים יעילים...

האברות של יוסי

עירום מותניים, שיער בהיר ופרוע, תשובות מוחצות ועינים ממוריות - זהו יוסי בן השש וחצי, בנו הצעיר של רב-חובל קראוס ואהבת האנייה כולה. המשחק האהוב ביותר על יוסי הוא להיות ה"בוס". הוא מסתובב במקומות העבודה השונים, מעמיד פרוץ קישח ופולט הערות דוקרניות - והכל מתמוצצים משחק ותנאה. הקטן הזה התחיל להפליג בגיל שנתיים והספיק כבר לראות נתח הגון מן העולם.



כמו מלח אמיתי - יש לו "חברה" בכל נמל. תראה את התצלום: יוסי ניצב יד ביד עם ילדה יפנית, חברה שרכש באחת העגינות בארץ השמש העולה. אם אינך מתרגש, הוא יראה לך תצלום אחר: יוסי מתנשק עם "חברה" איטלקית בת גילו. באחת ההפלגות - מספרת אמה ציפורה - הטענו דגים בלאס פאלמאס. יוסי החליט לרדת לרציף, לשוחח קצת עם הפועלים הספרדיים. מאחר והמדרגות היו חלקות, התהפך ונפל לתוך המים. אחד המלחים הישראליים ושלוחה פועלים ספרדיים קפצו מיד למים, צללו והצליחו למצוא אותו. העלו אותו שחור כמו כושי ולא לגמרי בהכרה. בן רגע ארגנו הספרדיים טקסי לבית-חולים. בדקו אותו ומצאו, שמאום לא אירע לו.

האישה והים סימפוזיון זוטא בין ארבע נשות יפאיים

לגלל חמישי. איילה מנור: נשים שומרות את הבעלים שלהן ולפעמים, נדמה לי שאני מיותרת. חיי החברה שלי נהפכו לכאלה, שלפעמים נדמה לי שאני סיניף רוול בנבעתיים. באים אלי בחמש לשתיים קפה ואני נכנסת לקטגוריה של גרושות, אלמנות ורווקות.



השקיע בכך המון לימודים, מאמץ, כישרון ועבודה של חמש עשרה שנה. ובהתאם לכך היחס לאשתו. כאן לא למדו עדיין להעריך עובדה זו. איילה מנור: אנוחנו צריכות להיות יותר אדוקות מהאמפיוור! ציפורה קראוס: אנשים חושבים, שכל מה שעושים בני הסוחר הוא להביא "אפטר שייב" ולמכור ברווח לשכנים. ציפורה הורוביץ: אני נשואה כעשר שנים ובפרק זה, אני לא חושבת שראיתי את בעלי אמילו חמש שנים. זה גורם של סכל. שושנה קושילוביץ: לאן שלא נלך, אנחנו תמיד

מסביב לשולחן יושבות ארבע נשים צעירות ונאות מראה. המארחת היא שושנה קושילוביץ. אריה הבעל, המכונה "קושי", נמצא עתה על סיפונה של א/מ "הר-רמון". הוא רב-חובלה. אורחותיה הן ציפורה הורוביץ, אשתו של יצחק (נור), רב-חובלה של א/מ "הר-כנען"; איילה מנור, שבעלה מוסה הוא מכונאי ראשי על א/מ "הר-קסטל"; וציפורה קראוס, רעייתו של זאב, רב-חובלה של א/מ "הר-תבור".

ציפורה קראוס: לא מעט אנשים מתארים לעצמם, שאשת ימאי חייבת להיות אשה קלת דעת, כי בעלה נמצא הרחק ממנה. בחו"ל מתייחסים לנשים בכבוד. יודעים שם, שעד שמלח משוט מגיע לדרגת קפטן זה לוקח זמן רב ועל כך חולקים לו כבוד. ציפורה הורוביץ: כמו רופא. הרי הוא

נפש בריאה בגוף בריא

חברתנו יודעה ברמה הגבוהה של מגורי הצוות. בין החידושים שהוכנסו באניותנו החדשות "הר-מירון" ו"הר-קסטל", להנאתם ותועלתם של הצוות - סאונה ואולם התעמלות (גימנסיום) משוכלל. לאחר שעות העבודה יורדים אל הימנסיום שוחרי תרבות הגוף למלא את המצווה "נפש בריאה בגוף בריא", ולהוציא את עורף המרץ שנשאר לאחר יום עבודה.



רשות הדבור

ברצוני להביע את תודתנו העמוקה לחברת אל-יס, ובמיוחד לה"ה יעקב רקנאטי ואליהו ברכה, על המאמצים העל-אנושיים שעשו, בכדי לנסות ולהציל את חייו של בננו, הרי פולק זל, אשר נפגע בשרפה על ספינת הדיג

"סנונית". תודה עמוקה נתונה למר יעקב אזולאי (ממשרד החברה בתל-אביב) ולרב-חובל ג'ורג' נוינבורן, על ססעודו את בננו בחוליו וסייעו לבני משפחתו עד שהגענו חזרה ארצה. אין מילים בפיו לתאר את רגשותינו העמוקים בכדי להודות לה"ה הנ"ל וכן לשאר עובדי החברה, שטיפלו בהחזרתנו המהירה, למרות שאשתי ואנכי היינו בשני כיוונים מנוגדים בדרך לארץ, ולמרות המרחק הרב עוד הספקנו לשוחח עם בננו לפני פטירתו. ריקה וקלמן פולק

"הר-אדיר" אניה נוספת שהושקה



נב ניטר בנפנה את בקבוק השמפניה.

"וייקרא שמך 'הר-אדיר' ואלוהים יברך אותך ואת כל המפליגים עליך" הגב' עליס גיטר מטיחה את בקבוק השמפניה המסורתי בדופן ואנייה חדשה יוצאת לדרך - "הר-אדיר" - אניית המשא הגדולה ביותר של צי הסוחר הישראלי. אנייה אחות ל"הר-אדיר" כבר נמצאת בתהליך בנייה. מר שמחה סורוקר, הנספח הכלכלי בשגרירות שלנו בלונדון, אמר, כי השקת אניית הצובר החדשה היא תשובת ישראל לטיבועה של המשחתת "אילת" על-ידי טילים מצריים: "לעומת כוח ההרס של הערבים, מצווה ישראל, דווקא בימים אלה, לבנות צי מסחרי שמניו שללום."



מפי ר/ח נויגברון:

"ביום 28.1.68 עננה ה"ערה" ליד רציף הדלק בחיפה. סמוך לשעה שמונה בערב הופיעו באנייה מנהל החברה ונציגי חיל הים והודיעו לי, כי עלי להתכונן לצאת לים ולהצטרף לאניות המחפשות אחרי הצוללת שנעלמה. קיבלנו מאנשי חיל הים תדריך ונקבע האזור שעלנו לחפש בו.

יצאנו מחיפה לכיוון צפון-מערב, לכיוון החוף הדרום-מזרחי של קפריסין. העמדות תצפית מוגברת, פי ארבעה מן הרגיל, וכן הוצב צופה על התורן הקדמי. על הגשר, נוסף לקצין המשמרת ולי, נמצאו עוד ארבעה אנשי צוות. נוסף לתצפית הווזואלית הופעלה תצפית מתמדת במכ"ם, שאוישה על-ידי אנשי חיל הים שהצטרפו להפלגה. כמו כן, הפעלנו משמרת מתמדת בתחנת האלחוט, שהייתה קשורה עם חיפה. עסקנו בחיפושים כל אותו יום, אך לא גילינו דבר. מזג האוויר היה נרוע, ושבה רוח חזקה והראות הייתה מוגבלת. אנשי הצוות נרתמו למאמץ בכל מאורם והם פעלו בעירנות ובכל כובד האחריות. לאחר מכן, קיבלנו הוראה מחיל הים לשוב לחיפה תוך כדי סריקת הנתיב."

הים האגור

אָנְתָנוּ קְבִישִׁים בּוּ קְשִׁינִים אֲסִימֹת
סָעַל הַקָּר, סְפִלְגֹת וְרֵדְךָ מִשְׁקָפֹת
אָנְתָנוּ קְבִישִׁים לְקִרְצֵי בְּעִינֵינוּ • קָל גַּל
וְקָל נִחְשָׁוֶל, קָל קִשָּׁר קִשְׁבֵּי שֶׁל סֵים •
אָנְתָנוּ הַרְרִים אֵלָיו וְרֵדְךָ קִרְצֵי הַסְּפָרָה •
אֵל הַרְרִים הַמְּתַנְנָשִׁים, אֵל הַיָּם הַחֲשָׁךְ
הַנֶּאֱרָא • עֹבְרִים בֵּין הַאֲצוּת, אֲסִים אֵם
הַקְּרִישִׁים • וְנִסְתָּהִים אֵם קָל קִתְּסֵי הַשְּׁמֶן
וְהַקְּרִישִׁים • וְסִסְתָּהִים בּוּ זֹאֲפִים וְסִסְתָּ
הַקְּרִישִׁים בּוּ גֹאֲפִים • וְקִרְאִים אֵלָיו קִטָּו
נִדְוִים קָרִי אָנְתָנוּ: סְהִינִי אֹתָם. יָם!
סְהִינִי אֹתָם, יָם!
הַיָּם אָנְתָנוּ קְבִישִׁים בּוּ גְגִלְיוּ הַסִּי
אֲרִים • הַיָּם אָנְתָנוּ קְבִישִׁים בְּנִחְשָׁוֶים
הַנֶּאֱרָקִים • וְסִסְתָּהִים הַרְרִים הַרְרִים עַד
קָר הַאֲסֵק הַיָּם • אֵת הַשְּׁמֹת וְהַקְּשִׁים
שֶׁל צוֹלְלֵי "רֶקֶר"

מלב ים



סירת ההצלה בדרכה אל אנית הנוסעים.

ב-24 באפריל, כשהייתה "הר-גלעד" בדרכה מיפן לאוסטרליה, תקפו את נער המטבח כאביס באזור התוספתן. תחנת הייעוץ הרפואית הורתה להורידו בנמל הקרוב ביותר. לאחר ניסיונות סרק להתקשר עם שלטונות הנמל באחד האיים האינוזוניים, הוקם קשר עם אניית נוסעים בריטית שעשתה את דרכה מהונג קונג לאוסטרליה. נקבע מפגש והוא בוצע בשעה שנקבעה. החולה הורד לסירת ההצלה, שהעבירה אותו לסיפון של רופא האנייה הבריטית.



גב ר. דלמן משיקה את א/מ "הר-שגיא".

ביום 8.9.68 הושקה באנגליה אנייתנו החדשה "הר-שגיא", שהיא האנייה ה-15 במספר של חברתנו. "הר-שגיא" הינה אנייה אחת ל"הר-אדיר".

"הר-שגיא", כאחותה הבכירה, היא בעלת מעמס של כ-77,000 טון ומצוידת במיטב המכשירים והאביזרים המודרניים. תהיה בה אוטומציה בהיקף נרחב והפעולה מרתוק של המכונות. את האנייה השיקה הגב' רוזה דלמן, רעייתו של ר/ח דלמן המנוח, מראשוני הימאים הישראליים.

עלן מקיבוץ חולתא

קיבל את השם היפה "שגיא", את החלק השני של הנדר לא היה יכול לקיים, כי שלמה יוסף נפל כשרן בחיל השריון בסיני במלחמת ששת הימים. וכעת קראתם אתם לאנייה החדשה באותו השם. יש בקשה בפי: אולי תוכלו להמציא תמונה או דגם של האנייה הזאת לבנו, בן ה-7, ששמו שגיא מלאכי, או תוכלו לעשות איזה פעולה שקושרת את הילד עם אנייתכם באותו השם? או הזמנה לבקר באנייה?

בתודה מראש
ראובן מלאכי

קראתי בעיתונות על האנייה החדשה של חברתכם, שקראתם לה בשם "הר-שגיא", והדבר הזה נגע בלבי באופן מיוחד. לפני כ-12 שנה היה בני שלמה יוסף הי"ד בפעולה צבאית מטעם הצנחנים בהר-שגיא. תוך כדי פעולה הוא נפצע קשה על-ידי צלף ערבי מעבר לגבול. רק אחרי שנה הוא התאושש וצעדו הראשון אחרי החלמתו היה חזרה ליחידתו הצבאית. בזמנו נדר שלמה נדר: אם אתחתן ויוולד לי בן, אקרא לו בשם "שגיא", כדי להנציח את המעשה ואת הנס שקרה לי בהר הזה. ואם הוא ייכנס לעול המצוות, אסע אתו לרחבי הנגב ואבקר אתו יחד בהר שגיא. את החלק הראשון של נדרו קיים שלמה במלואו. בנו הבכור שנוולד לו לפני 7 שנים

עם בוא החורף דרושים לחיילי צה"ל המוצבים בגבולות גם כובעי צמר. נשותיהם של מספר רבי-חובלים, נשותיהם של הפקידים ופקידות אל-ים נרתמו למבצע הסריגה.



פקידות אל-ים סריגות כובעים.

כנס קצינים על החוף

ביסקוויטים ישנים ומתוקעים. מפקח החברה, שביקר באנייה, הורה לטבח הראשי להגיש את הביסקוויטים לימאים במקום לאפות בשבילם עוגות. הם קיבלו את המזון המתולע והחליטו להטילו המימה. מר ח. בלום התלונן, כי בעת ששירת כמכונאי שני באנייה "הר-גלבווע" היה מושב בית הכיסא שבור חודשים רבים ואף כי התלונן לפני מפקח החברה, לא תוקן הדבר.

מדיניות החברה למנות זוטרי סיפון מבית-הספר הימי בעכו כחובלים שלישיים, לפני שהם מסיימים תשעה חודשי שירות ביס: "מניסיוני האישי, לא הייתי מבוגר די הצורך לתפקיד, כאשר נתמנית חובל שלישי". רב-חובל ג. מיטמן הציע לקצינים, שלא לרדוף את רוח הצוערים באמרות שגרתיות על השלילה שבחיי הימאי. מר ח. מעוז, מכונאי ראשון, סיפר על מקרה שבו נמצאו במחסן האנייה

במגמה לשמור על קשר הדוק עם הקצינים הנמצאים בחוף, נערך בשלהי דצמבר, במלון "ציון" בחיפה, מפגש בין הקצינים לבין העובדים הבכירים של מחלקת הצוות. מר ש. פרדולי, חובל שני, הצביע על העובדה, שבמקרים רבים אין הקצינים מתנהגים כראוי למעמדם, וכי עליהם להפקיד יותר על לבושם בגמלים וללבוש מדים. מר א. קוריס, חובל שלישי, שלל את



גב' ר. דלמן משיקה את א/מ "הר-שגיא".

ביום 8.9.68 הושקה באנגליה אנייתנו החדשה "הר-שגיא", שהיא האנייה ה-15 במספר של חברתנו. "הר-שגיא" הינה אנייה אחת ל"הר-אדיר".

"הר-שגיא", כאחותה הבכירה, היא בעלת מעמס של כ-77,000 טון ומצוידת במיטב המכשירים והאביזרים המודרניים. תהיה בה אוטומציה בהיקף נרחב והפעולה מרתוק של המכונות. את האנייה השיקה הגב' רוזה דלמן, רעייתו של ר/ח דלמן המנוח, מראשוני הימאים הישראליים.

עלן מקיבוץ חולתא

קיבל את השם היפה "שגיא", את החלק השני של הנדר לא היה יכול לקיים, כי שלמה יוסף נפל כסרן בחיל השריון בסיני במלחמת ששת הימים.

וכעת קראתם אתם לאנייה החדשה באותו השם. יש בקשה בפי: אולי תוכלו להמציא תמונה או דגם של האנייה הזאת לבנו, בן ה-7, ששמו שגיא מלאכי, או תוכלו לעשות איזה פעולה שקושרת את הילד עם אנייתכם באותו השם? או הזמנה לבקר באנייה?

כתובתו: שגיא מלאכי, קבוצת חולתא, ד.ג. גליל עליון.

בתודה מראש
ראובן מלאכי

קראתי בעיתונות על האנייה החדשה של חברתכם, שקראתם לה בשם "הר-שגיא", והדבר הזה נגע בלבי באופן מיוחד.

לפני כ-12 שנה היה בני שלמה יוסף הי"ד בפעולה צבאית מטעם הצנחנים בהר-שגיא. תוך כדי פעולה הוא נפצע קשה על-ידי צלף ערבי מעבר לגבול. רק אחרי שנה הוא התאושש וצעדו הראשון אחרי החלמתו היה חזרה ליחידתו הצבאית.

כזמנו נדר שלמה נדר: אם אתחתן ויוולד לי בן, אקרא לו בשם "שגיא", כדי להנציח את המעשה ואת הנס שקרה לי בהר הזה. ואם הוא ייכנס לעול המצוות, אסע אתו לרחבי הנגב ואבקר אתו יחד בהר שגיא. את החלק הראשון של נדרו קיים שלמה במלואו. בנו הבכור שנוולד לו לפני 7 שנים

עם בוא החורף דרושים לחיילי צה"ל המוצבים בגבולות גם כובעי צמר. נשותיהם של מספר רבי-חובלים, נשותיהם של הפקידים ופקידות אל-ים נרתמו למבצע הסריגה.



פקידות אל-ים סריגות כובעים.

כנס קצינים על החוף

ביסקוויטים ישנים ומתוקעים. מפקח החברה, שביקר באנייה, הורה לטבח הראשי להגיש את הביסקוויטים לימאים במקום לאפות בשבילם עוגות. הם קיבלו את המזון המתולע והחליטו להטילו המימה.

מר ח. בלום התלונן, כי בעת ששירת כמכונאי שני באנייה "הר-גלבווע" היה מושב בית הכיסא שבור חודשים רבים ואף כי התלונן לפני מפקח החברה, לא תוקן הדבר.

מדיניות החברה למנות זוטרי סיפון מבית-הספר הימי בעכו כחובלים שלישיים, לפני שהם מסיימים תשעה חודשי שירות ביס: "מניסיוני האישי, לא הייתי מבוגר די הצורך לתפקיד, כאשר נתמנית חובל שלישי".

רב-חובל ג. מיטמן הציע לקצינים, שלא לרדוף את רוח הצוערים באמרות שגרתיות על השלילה שבחיי הימאי.

מר ח. מעוז, מכונאי ראשון, סיפר על מקרה שבו נמצאו במחסן האנייה

במגמה לשמור על קשר הדוק עם הקצינים הנמצאים בחוף, נערך בשלהי דצמבר, במלון "ציון" בחיפה, מפגש בין הקצינים לבין העובדים הבכירים של מחלקת הצוות.

מר ש. פרדולי, חובל שני, הצביע על העובדה, שבמקרים רבים אין הקצינים מתנהגים כראוי למעמדם, וכי עליהם להפקיד יותר על לבושם בגמלים וללבוש מדים. מר א. קוריס, חובל שלישי, שלל את

רב-החובל של "קוראל-סי" מספר

כשבוע ימים לאחר שהותקפה ה"קוראל-סי" במצרי באב אל-מנדב נערכה באילת מסיבת עיתונאים, שבה מסר לראשונה רב-החובל של המכלית את הסיפור המלא על הקורות את אנייתה.

וכך סיפר רב-חובל מרקוס מוסקוס: "ביום ו', 11 ביוני, בשעות הצהריים, כאשר עברנו במצרי באב אל-מנדב בכניסה לים סוף, הבחנו בסירת מירוץ שבאה מכיוון האי פריס ושטה במקביל לנו במרחק של כ-4 מייל. 25 דקות לאחר שגילינו אותה, החלה להתקרב אלינו במהירות.

בהיותה כ-100 מטרים לפנינו, מימין לחרטום, ירתה את הפגז הראשון, כפי הנראה מבוקה. הפגז פגע גבוה בחרטום מצד ימין ונקב חור בדופן האנייה. הפגיעה הייתה במחסן חבלים וכלי עבודה. מיד ניתנה אזעקה. הפגיעה את חלקה האחורי של האנייה כלפי המתקפטים, כיון ששם אין מיכלי דלק, וכל הצוות הועק לירכתיים. אולם תוך כדי שיוט זה נמשכה ההפגזה. הפגז השני פגע באמצע המכלית, בחלקה

האנייה כדי לפקד על כיבוי האש, שעדיין בערה שם. תוך 20 דקות כובתה האש. הדברי הושג הודות לאנשי הצוות, שגילו אומץ לב ותושייה רבה."

את האנייה כיבד בביקורו שר התחבורה מר ש. פרס. השר כיבד את רב-החובל והצוות בבקבוקי שמפניה ומירות. אל השי צורפה הברכה הבאה:

לקפטן מרקי ולצוות "קוראל-סי" כרובים אתם כבואכם, כריאים ושלמים לחופי ישראל. כל העם התפלל לשלומכם, והעובדה שעברתם את טבילת האש בשלום היא לרצון ולברכה לכולנו. נישו בתחילה לפניך כנתיבי האוויר וכפי שאל-על במודה היום, כך תהיה גם אל-ים. עשיתם שירות גדול לכל העמים המעוניינים בחופש השייט. כבוחכם ובכחצונם נבטיחו.

כל בכבוד לכם שמעון פרס



גליון

37

ינואר 1972

תערוכת הים



יצירתו של ד"ח זאב קראוס

נוסף לקהל המסורתי המשמש רקע קבוע לכל פתיחה חגיגית, בלטו כאן אנשים שיש להם מגע וקירבה לספנות. ימאים של היום ומשכבר הימים, נציגי חברת אל-ים, שתרומתם שימשה בסיס לקיום התערוכה, ואנשי חבל ימי לישראל, אשר בשיתוף עם אגודת הציירים והפסלים ארגנו את התערוכה.

המגמה המוצהרת של יוזמי התערוכה היא להגביר באמצעות אמנות הציור והפיסול את התודעה הימית בקרב הקהל ולעודד את אומני חיפה להפגות תשומת

גליון

36

ספטמבר 1971

מה נשמע?

רשות שירותי רווחה לימאים מודיעה: זכות קדימה לימאים ונשותיהם בעקבות הפסקות ממושכות בשירות רדיו-טלפון לאניות בטווח רחוק ועיכובים בשירות רדיו-טלגרף, עקב מחסור בכוח אדם, ונוכח תלונות ימאים שהגיעו אלינו, פנה המנהל הכללי של רשות שירותי רווחה לימאים אל מנהל שירותי הדואר וביקשו לתת זכות קדימה לשיחות ימאים ונשותיהם.

קורס לקציני תרבות

במכון להכשרה ימית בעכו, במסגרת קורס קציני רדיו, ניתנה סדרת הרצאות שמטרתן להקנות ידע לקציני התרבות העתידיים בנושאים הבאים: משטר מדינת ישראל, פולקלור יהודי, משחקי חברה, שימוש בציוד בידור באנייה והחזקתו והתעמלות.

לב יתרה לנושא זה.

רואים כאן תמונות של המפרץ, מעגן דייגים, סביבות נמל קישון, נמל עכו, נווה ים, טנטורה, הירקון, יפו העתיקה, ים המלח והכנרת. אנו רואים את הנמל בשעת בוקר, בדמדומים ובזמן השקיעה, ביניהם נופים המצוירים בידי רב-חובל זאב קראוס - איש אל-ים.

ילמאיו פילם

בסוף אוקטובר נפרדנו בהמיה נוסטלגית משתי אניות, אשר היו חלק בלתי נפרד מנוף צי הסוחר הישראלי. שוב לא יתנוסס דגל חברת אל-ים מעל תורניהן של "הר-גלעד" ו"הר-רמון", אשר היו

אניות הקירור הראשונות בצי החברה. הן היו שתי אניות צחורות, מהירות ויעילות. לכשנבנו, היו "המילה האחרונה" בתכנון אניות קירור. אולם מאז, חלו תמורות בגודלן ומהירותן של אניות קירור ולפיכך, במסגרת המגמה הקיימת באל-ים לחידושו ועדכונו הבלתי פוסק של הצי, הוחלט למוכרן.

עם הורדת דגלי המדינה והחברה מעל תורניהן, נכנסות שתי אניות אלו לספר דברי הימים של חברת אל-ים וצי הסוחר הישראלי ושם מובטח להן שייכורו לטוב.

אילמאיו פילם

באחת מאניות אל-ים קרתה זה לא מכבר תאונה, אשר רק בדרך נס לא גרמה לאובדן חיים. תוצאותיה נסתכמו בנוקס כספיים של רבבות דולרים.

סיפור התאונה מתחיל במכונאי משמרת, אשר קיבל לידו את האחריות על חדר הבקרה מידי קודמו ללא כל בדיקה, בניגוד לאמור בנהלים. זמן קצר לאחר מכן שם לב לעובדה, כי הלחץ בדוד הקיטור נמוך. ללא שהיות הורה להגביר את ההסקה, כדי לקבל יותר קיטור. משנוכח, כי במקום הגברת הלחץ התוצאה היא דווקא ירידתו, החליט לערוך בדיקה ממשית יותר. או אז נוכח לכהלתו, שהדוד ריק ממים ושהמשך הסקתו במצב כזה גרם לשרפתו.

הבאנו כאן סיפור זה, במגמה ברורה להתירע מפני זלזול ו"קיצורי דרך" בנהנים ונהלים שנועדו להגן על שלומן וחייו ועל הצידוד והרכוש היקר המופקדים בידיהם. שמירה על נהלים הקפדה על מצוות "עשה" ו"אל תעשה" בשעת העבודה הם הערובה הטובה ביותר למניעת נזקים, פגיעים ואסונות.

אנא, שגן זאת לעצמך.

כל הכבוד ל"הר-סיני"

אנייה של אל-ים מקבלת שוב את מוס הבטיחות "אדם שיודע את הסכנה, יודע כיצד להילחם בה" - אמר מר יעקב רקנאטי, מנכ"ל אל-ים, בטקס חלוקת פרסי הבטיחות שהתקיים בראשית חודש מאי בחיפה.

זו השנה השנייה שמתקיימת תחרות לבטיחות בעבודה בין אניות צי הסוחר הישראלי, גם השנה בלט בה חלקם הרב של אנשי אל-ים בהקפדה על הבטיחות באניותיהם. הפרסים חולקו מטעם מסדר העבודה, המוסד לבטיחות ולגיהות ועדת הבטיחות המרכזית של צי הסוחר הישראלי.

פרס ראשון לאנייה - נביע וטיק על סך 1000 ל"י - אשר הוכפל על-ידי אל-ים, ניתן לא/מ "הר-סיני". תעודת כבוד



שר העבודה מר אלמוג מוסר למר רקנאטי תעודת כבוד

מוריד כדורגל ביוסטון טקסס קבוצת "הר-סיני" מנצחת



בחיות ביוסטון, טקסס, השתתפה קבוצת הכדורגל של האנייה "הר-סיני" בטורניר, שנערך על-ידי שירותי רווחה לימאים הנורווגים. המשחק הראשון עם קבוצה מקסיסיטית מהאנייה "אל-חסך" נסתיים בתוצאה 0:8 לטובת "הר-סיני".

למחרת שיחקה "הר-סיני" נגד קבוצת "צ'רטל" מבלגיה וניצחה 1:6.

ביום שלאחר מכן שיחקה הקבוצה נגד "שטרנפלס" מגרמניה וגברה עליה 0:3.

לאחר יום מנוחה, שיחקה הקבוצה שלנו נגד "גורדייק" מהולנד. זה היה אחד המשחקים היפים ביותר שנראו בטורניר ובסיומו ניצחה "הר-סיני" 0:6.

כעבור יומיים, שיחקה הקבוצה נגד קבוצה פולנית וגברה עליה בתוצאה 1:6.

כשדגלי המדינות מונפים, ניגש קפטן הקבוצה ומאמנה, יוסף הירש, וקיבל את נביע הטורניר לקול תשואות הקהל.

זכייה זו הבטיחה לקבוצת "הר-סיני" כרטיס כניסה לאליפות העולם לקבוצות ימאים, שתייערך בנורווגיה בשנה הבאה.

ב-16 ביוני 1972 הורד הדגל הישראלי מהאנייה "הר-כנען". "הר-כנען" הייתה אחת מארבע אניות אחרות, שנבנו בגרמניה במסגרת



המנכל משגן מבט פרידה אל "הר כנען" המתרחקת.

השילומים. רבים הציבו סימן שאלה באשר ליעילותה, שכן נחשבה אז לאנייה הגדולה ביותר מסוגה והיא ספק, אם תצליח לצבור בכל הפלגה די מטען כדי קיבולה. "הר-כנען" הייתה בת 15 אלף טון.

זמן קצר בלבד חלף עד אשר הוכח מעל לכל ספק, כי חברת אל-ים לא טעתה בשיקוליה ביחס לגודל האנייה. היא ענתה בדיוק לתנאי שוק ההובלה המשתנים.

כשמלאו לה 15 שנה הוחלט למכור אותה, אף שהייתה עדיין במלוא אונה ובמצב תקין בהחלט. החלטה זו היא פועל יוצא של מדיניות החברה, השוקדת על אחזקת משק חדיש ומודרני.

אילמאיו פילם

בגיליון הקודם נפרדנו מהאנייה "הר-כנען", היא נמכרה במסגרת מדיניות החברה לשמירה על צי יעיל. "הר-גלובע" ו"הר-תבור" הלכו בעקבותיה. בשבועות הקרובים נפרד גם מ"הר-כרמל".

אולם שמה של "הר-כרמל" יישאר: זה לא מכבר רכשה החברה אניית תפוזרת בריטית, שכיום נושאת את השם "הר-כרמל 1". כמו דומותיה, היא תעסוק בהובלת גרעינים מארה"ב לישראל. בעוד שבועות מספר, כאשר "הר-כרמל" הישנה תימסר לקוניה, תושמט הספרה "1" מהאנייה החדשה והיא תהיה ל"הר-כרמל" "נורמלית".

צאתן לשלום "הר-כרמל" ישנה וטובה. בואך לשלום "הר-כרמל" חדשה.

גליון מיוחד
לזכרם של קצינינו
נורברט גולדמן ז"ל
ואריה פורטן ז"ל



יומ
אם

לימאינו שלום

אנו מפרסמים גליון מיוחד זה של "יומן אל-ים" בראש מורכן. זהו גליון עוטה שחור, לזכרם של שניים מימאי החברה, שנפטו בתפקידם על סיפונה של האנייה "עור".

גליון זה יוצא ביום השלושים למותם. אך זכרם של שני חברינו - נורברט גולדמן ואריה פורטן ז"ל - ינון בקרבנו מעל ומעבר לכל תאריך.

הדליקה ב"ערדי" ימאים שחזרו מספרים

רגר יואל, מלצר:

הגענו לנמל פסקגולה במיסיסיפי. התעוררתי ב-3 לפנות בוקר בגלל ריח העשן והצעקות של החברה: "אש! אש!" מיד יצאתי מהקבינה וראיתי שחדר המדרגות בוער. כולם יצאו מהקבינות וראיתי אותם רצים. רצתי לכיוון הסיפון וראיתי אנשים עומדים עם צינור לכבות את השרפה. אבל האש הייתה כל כך

חזקה, שהחברה לא יכלו להשתלט עליה והיו מוכרחים לעזוב באמצע ולרוץ לכיוון הסיפון המרכזי.

כשיצאתי, צעקתי "פשוה" היינו ירדנים והוא היה גם הממונה הישיר עלי בעבודה. מאחר שידעתי איפה נמצא פשה וידעתי גם שחדר המדרגות בוער כולו, אמרתי לרב-החובל, שהכי טוב להיכנס אליו מאחור, לשבור את החלון ולראות מה קורה אתו. מיד הביאו סולם והגיעו לחלון. הצלחנו לשבור את החלון של בית השימוש, מישהו נכנס פנימה, אך בגלל העשן הקשה הוא נאלץ מיד לצאת. הבנו שפשה נמורה.

בינתיים התחילו כבר הכבאים האמריקנים בפעולה ולנו כבר לא היה מה לעשות ומה להציל, כי האש אכלה הכל.

ברנד צבי, מכונאי רביעי:

פתחנו צינור לכיבוי אש והתחלנו להתין מים. אחרי כמה דקות הגיע רב-החובל והמילים הראשונות ששאל: "איפה המכונאי הראשי והאלחוטאי?"

כהן יהודה, מכונן:

עמדנו כולנו בחוץ, על הרציף. כעבור כמה דקות הגיעה מכוננת עם בגדים, קפה ועוגות. הייתה זו פעולה של "צבא הישע". זה היה לפנות בוקר. רב-החובל אסף את כולנו, ערך מפקד, ואז התברר ששניים חסרים. חשבנו שהאלחוטאי קפץ מהחלון לים. הזעיקו את משמר החופים וגם הליקופטר, אך הם לא גילו דבר. כאשר התברר ששניים נעדרים, ביקש רב-החובל שלא נעשה מאניקה והורה לנו לנסוע למלון. כעבור זמן הגיע הקצין הראשון והכין לנו מפרעות, כדי שנוכל לצאת לקנות בגדים.

ישבנו בחדרים וחיכינו עד שהגיע רב-החובל והודיע לנו, שפשה פורטן נספו.

איריס נחמן, מכונאי רביעי:

התנורתי בחדר של הנחב, מול חדרו של פורטן. בסביבות 3 התעוררתי עם הרגשה מוזרה. בחדר היה מעין מסך ערפל, עשן.

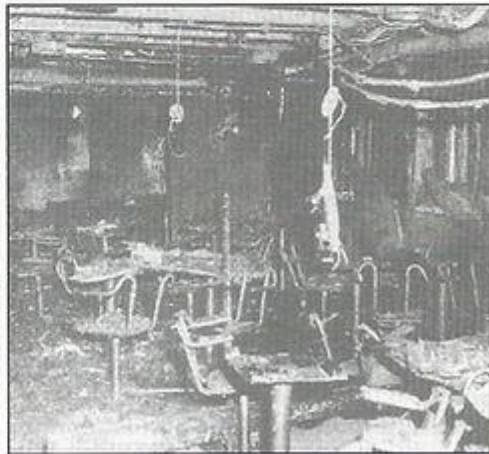
לקחתי את המכנסיים ביד, ניגשתי למסדרון. כאשר פתחתי את הדלת קיבלתי מכת עשן סמיך ושחור. סגרת את הדלת וניששתי את הדרך לתוך המקלחת. התחלתי להשתעל. שתיתי שתי כוסות מים, עטפתי את הפנים במגבת ורק אז התחיל להיכנס לי הרעיון, שמשוה בוער באנייה.

ניסיתי לצאת דרך החלון של המקלחת, אבל הוא היה צר מדי. היו כמה שניות שנבהלתי והתרגשתי. כאשר נרגעתי, שיחזרתי לעצמי, שאני יכול לצאת רק דרך החלונות של החדר. כעבור כמה שניות יצאתי לסיפון.

ניסיתי ללכת לכיוון הירכתיים, אבל הדרך הייתה חסומה באש ומסביבי הכל בער. התחלתי לצעוק מהסיפון. ענו לי מלמטה. ביקשתי שיוזקו לי חבל כדי שאוכל לרדת למטה. ניסו לזרוק לי חבל, אבל הייתי גבוה מדי והם לא הצליחו. צעקו עלי שאין לי ברירה, אלא לקפוץ למים.

באותן שניות יצא מאיר בובן מהקבינה שלו, והוא צעק אלי: "תעשה חצי סיבוב ימינה עד שתגיע למעקה, ומשם קפוצ למים". הלכתי בצורה עיוורת ואז קפצתי לתוך החושך. הדרך הייתה ארוכה מאד. הייתה לי הרגשה בחלק מסוים של הקפיצה, שאני לא מגיע למים. עד שהרגשתי את החבטה במים עבר זמן רב. אחרי שזרקו אלי גלגל, התחילו למשוך אותי בחבל לאנייה. העלו אותי לסיפון, ושם עוד שלטתי על עצמי כמה דקות. אחרי זה התעוררתי בבית-החולים.

לפני שיצאתי מביה"ח, ביקרתי את בובן. באותה הזדמנות שמעתי את הסיפור שלו. אחרי שהתחיל להבין מה קורה ניסה לצאת מהחלון. בשלב ראשון התעייף, התישב על הספה וחשב לעצמו: "אם תנוח פה עכשיו, תנוח הרבה זמן". את הכויה קיבל מפרץ אש שפרץ פנימה. הוא לבש גופיה, ונכוה רק באזור שלא היה מכוסה.



מעשה מופת

המזון: אברג'יל חיים - שואב

ברצוני להביא לידיעתך, כי ב-13 בדצמבר 1972, בזמן עגינת האנייה ליד נמל הטעינה, נפל אדם לים מסירת השירות והנלל הוציאו מהמים והציל בכך את חייו.

על אומץ ליבו ונכונות ההקרבה לבוא לעזרת חבר לעבודה הנני לציין לשבח ולקוות, כי מעשהו יהווה דוגמה לרעות, אחווה ועזרה הדדית, שישררו על אנושותנו בין העובדים מכל העמים.

ר/ח פ. עירון

מספר חיים אברג'יל:

"לפתע שמענו צעקות התברר, כי המעקה האחורי של הסירה נשבר ואחד הימאים האתיופיים ששירת על האנייה שלנו נפל המימה. היה חושך מוחלט ולא ראינו דבר. הים היה סוער למדי. חבריו האתיופיים לא ידעו לשחות. הבנתי, שאם אף אחד לא יקפוץ למים וישחה לעברו, הוא יטבע תוך זמן קצר. קשרתי לעצמי חבל וקפצתי לתוך המים האפלים. היה קור נורא, אך לא חשבתי על כך.

הגלים הרחיקו אותנו זה מזה. מפעם לפעם היה נעלם מתחת למים וחזר וצף. לחמתי בגלים בכל כוחי, עד שלבסוף הצלחתי להתקרב אליו. הוא תפס אותי בצווארי והתחלנו לשקוע יחד. נאבקתי איתו, כדי להשתחרר מחניקותו. בינתיים החלו האנשים בסירה למשוך אותי בחבל. התקרבנו לסירה ואז העלו אותנו למעלה."

חונכת אולם חדש ע"ש נורברט גולדמן ז"ל ואריה פורטמן ז"ל בביה-ספר לקציני ים בעכו



איך מתקבלת התופעה הזו על האנייה? יכול להיות, שבניע הראשון זה מעורר סקרנות ותהייה אצל האנשים, אומרת דליה, אבל מתרגלים מהר מאד. מי שלא יכולים לעכל את התופעה הם הימאים הזרים. יש ואשה לא הולך אצלם יחד. ובייחוד שאני, כאלחוטאית, נבוהה בדרגה מבעלי. זה בכלל מביך אותם לגמרי ונדמה לי אפילו, שזה פוגע בכבוד הגברי שלהם."



דליה לא היו כל מחשבות בכיוון הזה. יורם הלך ללמוד בבית-הספר לקציני-ים בעכו. דליה בסמינר למורים בנהלל.

לזוג היה ברור, כי יורם ממשיך בים, ואז נפלה ההחלטה: כדי לחסוך את ייסורי הפרידות הארוכות תהיה גם דליה ימאית. והנה כי כן, מצטרפת דליה לקורס אלחוטאי-ים, הנערך במכון בעכו.

בקיץ 1972 עולה הזוג על האנייה "הר-מירון". יורם כקצין שלישי סיפון ודליה כקדטית אלחוט. לאחר שלושה וחצי חודשי הפלגה היא מקבלת את התחנה לרשותה הבלעדית.

אומרת דליה: "החיים מעניינים, העבודה טובה, אנחנו מצליחים לחסוך הרבה כסף וגם לראות את העולם."

"לזוג צעיר, סידור כזה הוא ממשי אידיאלי", מסכים יורם. "זוג על אנייה יכול לחסוך אפילו 40 אלף לירות בשנה. תוך ארבע שנים הם יכולים לרכוש דירה טובה, לרהט אותה ואפילו לקנות מכונית. איפה יש עוד מקצוע בעולם, שמאפשר קידום כלכלי מהיר כזה?"

אילמיון פיה

אנו נמרדים בגליון זה מאניות הקירור "הר-בשן ו"הר-בוקר". אניות אלו נרכשו בשנת 1967, ולאחר שמוצו היעדים הכלכליים שביקשה החברה להפיק באמצעותן, שוב לא נותר להן מקום במסגרת יעדי התובלה שלנו. את מקומן ברשימה תמלאנה, בוודאי - בעתיד הלא רחוק - אניות חדשות.

זוג בים

בעל ואשתו המשרתים על אנייה אחת, זו תופעה יוצאת דופן בציי שלנו. באל-ים יש זוג כזה: דליה ויורם נאמן. היא - אלחוטאית. הוא - קצין שלישי. שניהם בני 24. שניהם תלמידי בית-ספר עממי אחד, בני קתה אחת. עוד מנעוריו ידע יורם, שעתידו בים.

א/מ "ערד" חוזרת לשירות



המומים מן הטרנדית שארעה בקריית-שמונה, החליטו אנשי האגודה "הר-כרמל" לעודד משפחה נמנעת. אנשי צוות האגודה רכשו זוג אופניים ופריטי משהק אחרים לילדה איריס שטרית, אשר אמה ואחיה נספו בהתקפתם הרצחנית של המחבלים.

חברת אל-ים מצידה רכשה פריטים זהים לילד דרור ביטון, אשר התייתם מאביו ואיבד את אחיו בהתקפה הרצחנית.

את המתנות הללו הביאו לקריית-שמונה 5 נציגים של צוות האגודה והמשרד. יחד עם אחד מעובדי העירייה יצאו לבקר אצל המשפחות הפגועות והעניקו לילדים את השני.



לנימלאות, כשבאמתחתו שפע של ניסיון, הרפתקאות וסיפורים, מלינוב הוא מדגם ההולך ונעלם של דור הימאים העברי הראשון. אותה קבוצה קטנה של חולמים ונועזים, אשר התחילו בקריירה שלהם עוד בתקופה שהאניות היו מעץ ואילו הימאים מברזל...

הפנסיונר הראשון

מוצק, שופע החלטינות, שישים וחמשים שנותיו אינן ניכרות בו ומבטיו החיוניים נשקפים מבעד למשקפיו - כך נראה הפנסיונר הראשון של חברת אל-ים, מכונאי ראשי זאב מלינוב. בצאתו

אילמיו פילם

המלחמה האחרונה שעברה עלינו הוכיחה שוב, כי היס הוא השער החשוב ביותר של המדינה וצינור החמצן שלה. שוב התברר, כי צי ישראלי עצמאי גדול, רב-גוני ויעיל הוא הערובה הכמעט יחידה להזרמת פריטי הקיום אל המדינה הנצורה מכל עבריה.

כמו בתקופת החירום הקודמת, גם הפעם הוכיחו ימאינו את כושרם, מסירותם ויכולתם לעמוד בפני אתגרים בלתי שגרתיים. הם מילאו את חובתם ללא דופי בכל נתיב מים שבו השיטו את אניותיהם.

ברכותינו החמות והנאמנות שלוחות בזה למגויסי החברה באשר הם שם - בחזית היס ובחזית היבשה.

תפילותינו לראותכם חוזרים מן השירות בהקדם האפשרי, בריאים ושלמים.

גליון

46

מאי 1974

אילמיו פילם

לאחרונה חזרו מחו"ל מספר קציני סיפון ומכונה בכירים, אשר נשלחו לבריטניה לקורסים הקשורים בתפעול מכליות. בין היתר, כללו קורסים אלה נושאי בטיחות, כיבוי אש וכן קורסים מיוחדים בתחום האוטומציה.

הפעלה יעילה של מכליות דורשת, כידוע, ידע מקצועי רב וקיימים חידושים רבים שעלינו להדביקם וליישמם.

יישומו של ידע זה הלכה למעשה יתרום, בוודאי, תרומה נכבדת להגברת הבטיחות במכליות ולקידום הרמה התפעולית של אניותינו.

גליון

47

אוגוסט 1974

אילמיו פילם

ב-1.8.74 ייכנס לתוקפו חוק הספנות (ימאים) תשל"ג-1973. חוק הספנות החדש הוא תרומה חשובה להסדרת הנהלים והיחסים בין הימאים לבין חברות הספנות. הנושפוקה הממלכתית, המחייבת את המעבידים והמועסקים כאחת, תסתום פרצות רבות במסכת יחסי העבודה, תקהה נקודות חיכוך אפשריות ותורם תרומה חשובה ליציבות היחסים שאליה שואפים כל הנוגעים בדבר.

גליון

49

ינואר 1975

איך מקבלים פרסי בטיחות?

בשנה החולפת קצרו אניות אל-ים שפע של פרסי בטיחות, כשהאגודה "הר-סיני" נוטלת זו הפעם השנייה את הפרס הראשון, כשהיא מקדישה בכך את כל האניות הישראליות שהשתתפו בתחרות זו.

רב-חובל גיל פיסטינר שירת על "הר-סיני" כקצין ראשון, כאשר זכתה, לראשונה, בפרס הראשון. תחת פיקודו זכתה באותו פרס בפעם השנייה.

"כשהייתי קצין ראשון", הוא נזכר,

"לחץ אותי רב-החובל בנושא הבטיחות. אני המשכתי בשיטתו, כאשר קיבלתי את הפיקוד על האנייה. לחצתי בנושא זה לא רק על הקצין שלי, אלא על כל ראשי המחלקות. כמוכן, שהקפדה בלתי פוסקת על ביצוע התקנות וביקורת מתמדת, מעוררות באיושן מקום מורת רוח כלפי רב-החובל והתערבות היתר שלו. אבל כאשר רואים את התוצאות הטובות וכאשר מחזיקים את הפרס ביד, נשכחת מורת הרוח."



50 גיליונות "יומן אל-ים"

מונח לפניכם גיליון היובל של "יומן אל-ים".

בחנוכה תשכ"ג (דצמבר 1962) הופיע גיליון מספר 1 של "יומן אל-ים". נכתב עם שמירתו של ביסאן זה הן ליצור קשר הדוק יותר בין החוף לבין הימאי המשרת בימים רחוקים, בין הימאים לבין עצמם. עם כל הצניעות או מעטים לקבוע, כי מסרות אלו הושגו, לפחות בחלקן.

מעניין לדעת, כיצד בעוד חמישים גיליונות נתייחס להדשות ולאופורמציה המופיעים בגיליון זה, המונח עכשיו לפנינו...

יהודה שטרק ז"ל

אז שנת 1957, היה רב-חובל יהודה שטרק לק מגוף הקצונה הבכירה של חברת אל-ים. לאחר 18 שנות שירות רצופות לא יחזור יותר.

זמנתו המוצקה, שיערו המכסיף, הסרוק קפדנות לאחור, הופעתו יצוקת הפלדה הליכותיו הקפדניות העידו על אופיו נחוש. ב-1957 הוא מצטרף לאל-ים עבור זמן מה מקבל את המיקוד על "הר-

תבור", שעליה הוא משרת ארבע שנים 'צופות. עם קבלתה של "תל-אביב" זחדשה, הנחשבת באותה עת "אניית הדגל" של החברה, הוא מקבל את המיקוד ליה. מאז הוא נמנה עם רבי-החובלים זבכירים של החברה. פשו ובמהותו היה יהודה שטרק איש גשר הפיקוד. רק מחלתו הממארת, שבאה עליו מפתיע, הרדיה אותו משם. כרו של יהודה שטרק, מראשוני הימאות העברית, אשר לא נטש את תפקידו עד 'ימיו האחרונים, יהיה אתנו תמיד.



ד/ח שטרק בהפלגת הבכורה של האניה "הר-תבור" 1957.

סיום קורס הסבה לעולים מרוסיה

באחד מימי חודש אפריל נערכה בבית המהנדס בחופה מסיבת סיום למסימי קורס מיוחד, אשר נועד להסב 22 מהנדסים עולים מרוסיה למכונאי אניות. הקורס נערך בטכניון ונמשך כחצי שנה.

ארבעת המועמדים לשרת באניות אל-ים סיימו את הקורס בציונים טובים. עתה עליהם למלא שירות מקוצר בצה"ל ולאחר מכן יעלו על אנייה זו או אחרת, כשבכיסם תעודת הסמכה לקצין מכונות שליש (מנוע). הם ישרתו זמן מה כקצינים רביעיים, עד אשר יומלצו על-ידי הממונים עליהם באנייה ליישום דרגתם.

הימאים אצל הנושיא

במשלחת הימאים ונציגי הסמנות למנישה עם נשיא המדינה השתתפו גם ארבעה מימאי תחברה וכן המנכ"ל מר יעקב רקנאטי. הימאים עלו למסכן הנושיא בירושלים היו מלצר יואל רגז, מכונאי פולק ורב-חובל זאב תירוש.

מדרך הטבע, נסבה השיחה על הספנות והימאי הישראלי ונראה היה, כי הנשיא מגלה התעניינות של אמת בנושא. הוא אף הביע רצונו לבחון אפשרות לעריכת סיור באחת מאניות צי הסוחר הישראלי, על-מנת לעמוד מקרוב על הווייתם של אנייה ולמנוש את הימאי על "הקרקע" שלו.



מ/ר קלמן פולק לוחץ את ידי הנשיא.

ד"ר סביליה רופא הימאים

שפס קצר וזרוק במעט סיבה, דיבור נוקב ומהיר, גישה תוקפנית ויעילה, סדר, משמעת, עקרונות והספק לא רגיל - מי לא מכיר, בעצם, את רופא הימאים ד"ר סביליה?

ממלכתו שוכנת בבניין שבו שוכנים משרדי אל-ים, באגף שהוא מרפאת הימאים של קופת החולים הכללית. המרפאה שלו היא כוורת תוססת. עוברים תחת ידו חולים הבאים מן האניות, מועמדים לימאות, או ימאים העוברים בדיקות תקופתיות.

"האוכלוסיה הימית", אומר ד"ר סביליה, "בריא יותר לעומת האוכלוסיה היבשתית. לעומת זאת, יש לימאי בעיות הנובעות מניתוק מסביבתו הטבעית. מחלות מיץ - ודאי שיש, אבל הדבר איננו בגדר של בעיה ממש. הוותיקים שבין הימאים כבר יודעים כיצד לנהוג ואיך להיזהר. הצעירים נופלים בפח ולומדים מניסיונם."

פרם "אמברי" ל"תל אביב"

מדי שנה מעניק אדמירל מספר התומים האמריקאי תעודות הוקרה לרבי-הובלים של אניות, אשר התבלטו במאמציהם להגברת הבטיחות בים. זו הפעם השלישית, שבין הווכות נמצאת האנייה שלנו "תל-אביב".

"אמברי" הם ראשי תיבות ל"מערכת אוטומטית לסיוע הצלת כלי שישי", המופעלת על-ידי מספר ההופים של ארה"ב, כשירות בינלאומי. שירות זה מסייע בתיאום מאמצים שנעשים להחיש עזרה לכלי שישי במצוקה, לבני אדם במצוקה הנמצאים על כלי שישי, או לנשים במצוקה, במקרה שקיימת סכנה שיאבד במצולות ים.

תחת פיקודו של ר/ח עמוס הכט וכתל-תל-אביב" בפרם "אמברי" זו הפעם השלישית, פעם אחת אף נזקקה האנייה לשירות חשוב זה, מספר על כך ר/ח הכט:

"תוך כדי הפלגה נפגע אחד מן הוטאים בעינו ונזקק לטיפול מדי. פנינו באלחוט לעזרת "אמברי". תוך זמן קצר ביותר התקרבה אלינו מסחנת אמריקנית. עלו אלינו רופא ואנשי צוותו, עם ציוד של חדר ניתוח. הם ביצעו את הטיפול בימאי והשאירו אחריהם תרופות יקרות, שלהן נזקק הימאי עד שנגיע לחוף. כל זאת, הינם אין כסף."

רב-חובל דוד ניסן כהן איננו

דוד כהן היה רב-חובל מעולה. לא היו לו גינני פיקוד ושרדה, אך הוא ידע, בדרוכ המיוחדת, לקבוע דברים ולהביא לידי ביצועם. הוא אהב את הים, אהב את האניות, אהב את עבודתו. את מטען מסירותו חילק באיוון זהיר ונבון בין אלה לבין משפחתו.

באניות אשר אהב קיפד את פתיל חייו. במשפחתו אשר אהב הותיר חלל.

דוד כהן הלך מאתנו. השמועה על מותו הותירה אנשים שחכירוהו קפואים ופעורו מבט: שדווקא לדוד כהן זה יקרה! דווקא לו - לאיש הזהיר, השקול, המיומן, שתחום הבטיחות היה נר לרגליו. דווקא הוא - הזהיר והמזהיר, היה הקורבן.

בן 49 היה דוד כהן, כשנפל על משמרתו בבטן האנייה, אחרי 28 שנות שירות בצי המלחמה וצי הסוחר.



הרוסים שלנו

את העגה הרוסית המתנגנת שומעים גם במשרדי אל-ים בחיפה. שומעים גם על סיפוני האניות שלנו ובמרתפי המכוונות. עגה מיוחדת, שאינך יכול לטעות בה. מזכירה נשכחות, נוטעת תקוות, שאולי נשמע כמותה עוד ועוד.

אתה שואל מישהו ממחלקת הצוות: נו, איך הם הרוסים שלנו? התשובה: הלוואי והיו לנו עוד כמותם.

לבי מן הדירוגים, שמדרך העניינים הם מתחלפים - באים ונעלמים ושוב חוזרים, עובדים כיום על אניות אל-ים שישה קציני ים יוצאי רוסיה. שתי נשים עובדות במשרד, במחלקת החשבונות.



ה"רוסים" של אל-ים נטיול על חומות עכו.

לימאיון פילם

בעיית כוח האדם המחרפה עתידה לקבוע את כושר התפתחותו של הצי שלנו ויחסי העבודה הרעועים מסביב לצי הסוחר גורמים לנזקים חמורים ולכרסום בלתי פוסק ביכולתנו להתמודד בתופעות המשבר הכלכלי.

משקיעים מוטנציאליים נרתעים מלהכניס ראשם למה שנראה כ"מיטה חולה" ובנקים בינלאומיים אינם ממהרים

לממן מפעלים הסובלים משיבוש מתמיד ביחסי עבודה. אם אכן יימשכו השיבושים החמורים הללו, תיחסם בפנינו האפשרות לחדש את צי האניות ולקדם אותו בדרש. אם נגיע לכך, לא יהיו מנצחים ומונצחים. כולנו נצא מפסידים ומה שייהרס - שיקומו יהיה קשה, ממושך ואולי אף בלתי אפשרי.

עומדים אנו ערב הימים הנוראים, שבהם כל יהודי טוב מצווה לעשות את חשבון הנפש. רצוי, שבפעם זו נעשה גם את חשבון "נפש הספנות" - עתידה והסכנת האורבות לקיומה הבריאה - תוך תקווה, כי בשנה הבאה נוכל לראות עצמנו באור חיובי ומבטיח יותר.

חילופי גברי

לאחר שנים מספר של פעילות ברוכה עומד ר/ח אריה ("קושי") קוטילבין לנטוש את שולחן מנהל מחלקת הצוות של החברה ועובר לכהן בתפקיד של ר/ח מפקח. את מקומו כראש מחלקת הצוות תופש ר/ח יצחק ("גור") הורוביץ, שכמו "קושי" הוא מוותיקי הימאים של אל-ים.

ימאיון פילם

הובלת תרעונים טארהיב ישראל היא אחד מסקורות העיסוק הנכבדים של אגודת הצובר שלנו. לפני זמן מה חידשנו את החוזה עם מדינת ישראל ואנו יכולים כעת לבשר לכם, כי נמשיך להוביל תרעונים. החוזה החדש מבטיח לשלוש עד ארבע מאות הצובר שלנו תעסקו בצופה שלוש השנים הבאות. גם הפעם היה עלינו לעמוד בתחרות ולהתמודד עם מהירי השוק הבינלאומי, שכיוצא בנמצאים מה זמן רב בשפל. בתחרות על קבלת ההובלה השתתפה גם חברת ספנות הדישה, אשר זכתה בנתח מסוים מכלל העסקה. ניאלץ גם בעתיד לשוב ולעמוד בתחרות הקשה מצד החברות המבקשות לזכות בהובלת התרעונים ורק אם נהיה מאורגנים היטב ויפילים, נוכל להצליח. אנו מצפים לשתוף פעולה הדוק כמו תמיד ומקווים, כי כל אחד בתחומו יתרום ככל יכולתו, למען נוכל להפעיל הלאה צי יעיל, שייהיה בעל כושר תחרות בשוק החופשי.

פרם הבטיחות לצמיתות

מזה תקופה ארוכה, שחברת אל-ים מובילה ראשונה בתחרות על פרסי הבטיחות בצי הסוחר הישראלי ומזה שנים, ש"הר-סיני" מובילה ראשונה במסגרת אגודת החברה. עובדות אלו, וכן זכייתם של שבעה עשר ימאי אל-ים בפרסים אישיים, מתוך תשעה עשר הפרסים שחולקו לכלל ימאי צי הסוחר, הן מקור גאווה לכלולנו. על האגודה "הר-סיני" אומר הד"ר: "א/מ"הר-סיני" של חברת אל-ים, שהינה

אחת מהאגודות הישנות של צי הסוחר שלנו, צויינה לשבח על שבמשך שבע שנים רצופות הצליחה לשמור על מצב בטיחות תקין. כל האביזרים הוחזקו לשמירת בטיחות בעבודה, ולכן הענקנו לאגודה את תבוע ע"ש שר העבודה לצמיתות". רב-חובל דוד כהן ז"ל, היה מתגאה, ודאי, לראות את זרע הבטיחות שזרע נובט ומכה שורשים. אך טבעי הוא, שהנהלת החברה החליטה להנציח את שמו על-ידי תרומת תבוע נודד ופרס כספי. תבוע זה זכתה הפעם האגודה "ערה". אילן כהן, בנו של דוד ז"ל, מסר את הפרס לקברניטה בטקס צנוע שנערך באגודה, בעת ביקורה האחרון במיפה.



קורס לבטיחות וחבועול מכליית

בית הספר הימי הבריטי שליד סאות'המפטון מוכר לכמה וכמה מבכירי העובדים של אל-ים. הפעם חשב רב-חובל קושילבין את ספסלו אחד הקורסים המתקדמים הנערכים שם. אומר רב-חובל קושילבין: "בין היתר, ביקרתי שם במתקן סימולציה לניתוב בים. אתה ניצב על גשר פיקוד, כשעל המסך מקרנים קטעי ים אותנטיים - נמל, נהר וכיוצא באלה, לפי בחירה מראש. אתה צריך לנתב את כלי השייט שלך אל היעד, כשהנתונים משתנים כל העת - אניות באות מולך, מצופים, מצבי מצוקה, ערפל ועוד. התחושה היא, כאילו אתה מצוי על גשר ממשי ואתה חש אפילו בויראציות של המנועים בעת הגברת מהירות."

קורס השתלמות במפעל המנועים B&W
נשלחתי לקורס של שבועיים בבית החרושת B&W בקופנהאגן שבדנמרק. בית החרושת בונה היום את אחד ממנועי האניות הטובים והמתוחכמים ביותר. כל נושא ולמד ביסודיות על גבי דגמים ועזרי לימוד, כגון סרטים וסיקומיות. כמו כן, ערכנו ביקור בפסי הייצור של המנוע. בית החרושת B&W בנוי בלב קופנהאגן. במרכזו נמצאת כנסייה, שאי-אפשר היה להזיזה ממקומה על אף כל הבקשות מצד ההנהלה. האבסורד הגיע לידי כך, שכאשר מריצים מנוע לאחר נמר הבנייה, נשלח שליח מיוחד לאב הכנסייה כדי לבקשו לפתוח את חלונות הכנסייה, אחרת החלונות מתנפצים. מכווא ראשי - מעוז חיים

המכלית החדשה

היא צפה ללא נוע מול חופה של אשקלון, שואבת לקרבה כמויות אדירות של נפט מהצינור התת-ימי, ונראית כמו אי גדול. אתה יכול להבחין במנגנונים של המתקנים האוטומטיים לשיטיפת המיכלים ומירוש הדבר, שאין צורך עוד לשאת את מתקני השיטיפה מיכל למיכל ולגורו צנרת כבדה - נחשכת הרבה עבודה מפרכת. גם לא רואים על הסיפון את המנופים הגדולים. במקום אלה קיימות ידיות הידראוליות קטנות. מי שיודע על חידושי הבטיחות המאפיינים מכלית זו, חש עצמו הרבה יותר בטוח ברגע שנוגעות רגליו

בסיפונה. גז אינרטי שמייצרים הדודים מוחדר בצורה מבוקרת אל תוך מיכליה במשך כל שלבי המסע וגורם לאטמוספירה שבתוך המיכלים להיות ענייה בהמצץ, שהיה עלול לפרנס פיצוצים ואש בלתי רצויה. האגודה היא אוטומטית, ודי ב-27 אנשי צוות להפעילה ביעילות ולשרת את הצרכים התחזוקתיים ואת האנשים המצויים בה.



ימאיון פילם

מי שעסק בקסדרות אחרי התאריך של גיליונות "יומן אל-ים" לא התקשה לגלות, כי "דיילגנו" על גיליון אחר, הסיבה ידועה: שביתת 80 הימים שפקדה את צי הסוחר הישראלי. עתה אנו מחדשים את הופעתו הסדרה של "יומן" תוך תקווה, שדילוג ספין זה יהיה בבחינת אפיוודה חלופה. יש הקובעים, כי מעו יצא מתוק: הסיכויים לפתיחת דף חדש במערכת יחסי העבודה בצי הסוחר נראים טובים מאי-פעם. הסיבה אל נורמות ודפוסי התנהגות מקובלים, הציות להסכמים שעליהם תלומים שני הצדדים וכיבוד מנגנוני הבוררות וההכרעה וכל יתר מרכיבי הסדר הטוב, שהתמוטטו במרוצת השנים האחרונות, אפשר גם אפשר שיחזרו לתיקנם.

בתחרות האזורית, סופו שהוא שוקע ונעלם. המאבק הכלכלי שנאלצת החברה לערוך בתקופה קשה זו הוא גם מאבק של העובדים לשמירת בסיס קיומם. יותר מתמיד, זקוקה עכשיו החברה, שעובדיה יבינו אמת פשוטה ונורלית זו:

חברת אל-ים חוגגת 25 שנות קיומה, כאשר מדינת ישראל כולה חוגגת את שנת ה-25 למדינה. חג משתלב בחג ושניהם גם יחד נערכים בעת של מצוקות. אך כמו תמיד, אנו תדורי אמונה שנצלית לעבור על פני-המשברים. שמאבקה של האומה מכאן ומאבקה של הספנות מכאן, יוכתרו בהצלחה.

Cyano

דפאל רקנאטי
מנהל כללי



איליאיון קופ

לפני 25 שנה התחלנו לפעול כחברה קטנה, עלומת שם ונעדרת מוניטין, שרשותה עומדת שלוש אניות מסוג "ליברטי" מעודפי מלחמת העולם השנייה. היו אלו אניות משומשות כבועי, שנבנו בשעתן בחיפון לצורכי המלחמה. באמצעותן התחלנו ליצור יש מאין, כיום, מקץ 25 שנה, אנו מופיעים על מפת הספנות כחברה בעלת מוניטין מצויינים, המפעילה צי מודרני, שהוא מהמתקדמים בענף.

כעבר כן עתה, אנו מנהלים מלחמת קיום בשוק, שבו ההיצע עולה על הביקוש. מי שאינו אמון על ניהול זהיר וקפדני ואינו מצליח להיות יעיל דיו לעמוד

שבת אחים גם יחד

עובדי אל-ים, אנשי אניות ומשרד - רובם ככולם נענו להזמנה להתייצב חגיגים ונכונים לשמות באולמי מלון "דן-כרמל" בחיפה, לציון 25 שנים לקיומה של אל-ים.



הנב ברטה שיבר, רעייתו של נתן שיבר, מתכבדת ב"מתוד העונג".

את הנאום המרכזי נשא מנכ"ל החברה, יעקב רקנאטי:

"במדינת ישראל היו כמה וכמה ניסיונות לייסד חברות ספנות. נוסדו כאן, ואף פעלו, כמה חברות אשר לא הצליחו להגיע

אנו עובדים אלמוניים, דמויות אמורות, לעובד בחברה יש תחושת אינטימיות, מגע ישיר. ברוב המקרים, קיימת האוזן השומעת, ישנו הרצון להגיע לעמק השווה, וזה הדבר המייחד אותנו מהאחרים."

בשם יורדי הים בירך ר/ח ארטון קוריס, שציין בסיפוק את קיום המושג והתחושה "משפחת אל-ים". הוא סיים את דבריו במשאלת לב, שגם בעתיד תוסיף ותתקיים ההווה המשפחתית הזו, שהיא עיקר העקריות.

פינוי בלבים



ביום 30.6.78 נפגע מלח כשיר בילו יום טוב לא רחוק מחופי הארץ. מסוק של חיל האוויר נזעק לפנותו לבית החולים.

ל-25, גם לא ל-10 ואפילו לא ל-5 שנות קיום.

חברת ספנות זה לא רק האניות. אניות יעילות וטובות עדיין אינן ערוכה להצלחה מסחרית. תייבת להיות התשתית האנושית. עוד מיום יסוד החברה היינו מודעים לעיקרון, כי את אניות הפלדה מפעילים אנשים בשר ודם ואנו צריכים לתת עדיפות ראשונה למיתוח האדם בחברה. עוד כשנים הראשונות נתנו ביטוי להכרה זו במבנה האניות. מיקמנו את כל המגורים במרכז ושמונו דגש על הרווחה והנוחות בתוכם. עד אז היה נהוג לעשות הפרדה; הדירוגים בירכתיים והקצינים במרכז האנייה. הימאים הכירו לנו טובה תחת טובה. הפכנו לשם דבר בספנות הישראלית ביתסים הטובים שבין הנהלה לעובדים.

לא רק בים הצלחנו לגדל דור של ימאים טובים ומסורים, דאגנו גם לצוות עובדים מסור בחוף. הערב, כשאני סוקר את 25 שנות קיום החברה, אני מבקש לשלוח את ברכותי לכל העובדים, אלה שנמצאים אתנו כאן ואלה הנמצאים על האניות, רחוקים מאתנו אך קרובים מאד ללבנו."

בשם העובדים בירך יצחק בלליס: "אין לנו הרבה תנאים מועדמים לעומת עובדים בחברות אחרות, אולם היתרון שלנו הוא ביתם האישי שהחברה סיגלה לעצמה מיום היווסדה. ההרגשה, שאין

לימאיו שלום

המהפך באיראן שיתק את יצוא הדלק מאיראן ובין היתר, גרם לשינוי מקורות הספקת הדלק לישראל. כתוצאה מכך, החליפו המכליות את קווי ההפלגה שלהן ומספר ניכר של מכליות טרם מצא תעסוקה אלטרנטיבית.

הסקנה, שלא יהיה מנוס מהדממה של מכליות אלה, היא מוחשית ביותר. אנו מקוים, שתימצא תעסוקה אלטרנטיבית, לפחות חלק ממכליות אלה.

בסמוך לסגירת הניליון נתבררנו, כי נתמס חוזה שלום בין ישראל ומצרים. מי יתן, ועידן השלום שכה ייחלנו לו אכן יהפך למציאות.

נהרות קפואים

ב-21 בפברואר יצאה "הר-כרמל" מחיפה בדרכה לגולף, בידיעה, כי ההפלגה היא לאזור שאקלימו נוח לא הצטיירו הימאים בלבוש חורפי. יתר על כן, הם הכינו את בריכת השחייה שבאנייה לרגע שיגיעו לאזורים החמים יותר.

מספר דב-החובל מייק רנאל:

"כשהיינו באזור מדירה קיבלנו מברק מהחברה לשנות קורס לכיוון קנדה ולהגיע לנמל ביי-קומו שבנהר סנט לורנס. בשיחה רדיו-טלפונית שניהלנו עם האנייה "הר-סיני" קיבלנו דיווח על חורף קשה ביותר השורר בקנדה. כשהתקרבונו אל היעד, התקשרתי עם התחנה למיקוח על מצב הקרח בחוף המזרחי של קנדה. לפי הנתונים, היה עלי להתקל בקרח צעיר ואפור, ופירוש הדבר שאין מקום לדאגה.

הפלגתי לפי הנחיות התחנה, אולם במקום קרח צעיר ואפור גילינו שדות קרח צפופים, שלא התאימו כל כך לתחזית. בשלב מסוים נלכדנו בשדה קרח והאנייה עצרה. תוך כדי תמרונים גילינו מראה והצלחנו להיחלץ דרכה.

הגענו לנמל ביי-קומו במזג אוויר בהיר וקר. למחרת ירדו הטמפרטורות עד 30 מעלות צלזיוס מתחת לאפס. לאחר שלושה ימים, כשנסתיימה ההטענה, התקשרתי שוב עם תחנת הפיקוח וקיבלתי נתיב ונתונים על מצב הקרח. אמרו לנו, שלא צפויות כל בעיות, מה עוד שעתה האנייה טעונה וכבדה.

יצאנו לדרך ב-16 במארס, כשהיעד הראשון היה נמל האליפקס. למחרת היום, בדיוק בצהריים, נתקענו בשדה קרח. כל הניסיונות להיחלץ ממנו היו לשווא. ממרכז הפיקוח הודיעו לנו, כי שולחים לקראתנו שוברת קרח. אולם כעבור מספר שעות הצלחנו להיחלץ בכוחות עצמנו.

ב-19 בחודש הגענו להאליפקס. הנתב של הנמל בישר לנו, כי יש לנו חור בחרטום. הקצין הראשון יצא לטיור בסירה ואז התברר, כי חלק מהחרטום פשוט נעלם. נכנסנו לנמל. פרקו מאתנו כאלפיים טונות, על-מנת שהחרטום יצוף כלי מעלה ויהיה אפשר להטילא אותו. כעשרים וארבעה ימים ארך התיקון הומני. משתמה המלאכה, החזירו לנו את אלפיים הטון ופינו להפליג ארצה."

אחות צהר"ם עם ה"טכאים"

המסורת הטובה נמשכת. שוב פגישה עם הלומדים במכון בעכו. מצד אחד - החניכים, העושים בעכו כדי ללמוד לסמיכות חדשה; מצד שני - אנשי תנהלת החברה, הבאים לשמוע ולהשמיע, אוספים את ה"חניכים" בתום הלימודים ונוסעים אל העיר העתיקה, לארוחת צהריים במסעדה של עוואד. בעוד המלצר מניח על השולחן את המנות הראשונות, מניחים החבר'ה על השולחן את טענותיהם והשגותיהם על המכון, לימודי ומלמדיו: את מרבית חומר הלימוד הם משיגים בעבודה עצמית בבית ורק חלק קטן ממנו הם דוששים בשעות הרבות שהם מבלים במכון. כמה מן המורים אינם מתאימים ללמד מבחינת הידע והעדכנות שלהם. חלק לא מבוטל מן החומר הנלמד אין לו כל ערך מעשי וקיימים תחומים חיוניים שאינם נכללים במערכת הלימוד.

דברי הביקורת משהורים קצת לחץ מצטבר ואין הם נאמרים לריק. יש מי ששומע. הדברים יטופלו. בסך הכל, כל הצדדים מעוניינים בשיפור, בהעלאת הרמה ובהתאמתה לצורכי הצי ואנשיו.

פום אמבר

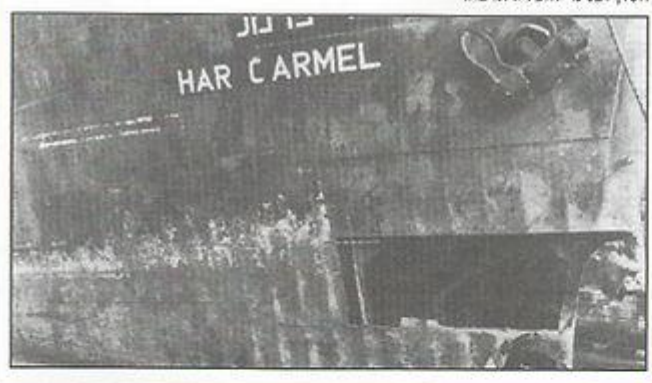
כמדי שנה בשנה, שוב, אנו זוכים במרסי "אמבר". השנה הוענקו הפרסים לאניות אלה:

א/מ "תל-אביב" (שנה רביעית ברציפות)

א/מ "ערד" (שנה שלישית ברציפות)

א/מ "הר-סיני" (שנה שלישית ברציפות)

הפרסים חולקו על-ידי קומנדר (צי ארה"ב) רוברט וו. פטרסון.



הצלה ב"משולש ברמודה"



כ-60 מייל מזרחית לקי ווסט פלורידה, באזור הכלול בתוך "משולש ברמודה" המסתורי, הודפס לצוות אחת המכליות להיות שוחפים להצלה ימית.

ב-20 לפברואר בשעה 1545 הועק רב-החובל לנשר. סירה קטנה התקרבה לדופן שמאל של המכלית ובתוכה עמדו כעשרה אנשים, כשהם מנופפים בידיהם בסמרטוטים לבנים וזועקים אלינו בקולי קולות.

נשלח מיד חבל ובעזרתו משכו אנשי הצוות את הסירה לקרבת סולם הנתב. אדם אחד הגיע לסיפון ושטח את סיפורו באנגלית שוטפת: "אנו קובנים, 8 גברים, אשה וילד. ברחנו מקובה לפני כמה ימים. היעד שלנו היה קי ווסט שבפלורידה, שם רצינו לבקש מקלט מדיני. שלשום נשטף לים המצפן היחודי שהיה לנו, המזון אול, הסירה התמלאה במים והמנוע התקלקל. אין לי ספק, שהלילה היו מתים כמה מאתנו מייאוש ומרעב לולא הופעתם בזמן." הוחלט לאוספם.

במשא ומתן שהתנהל עם אנשי משמר החופים האמריקני החליט רב-החובל למסור לידיהם את הפליטים הקובניים באחד מאיי הבהאמאס. כשהופיע למחרת בבוקר באייה נציג ספינת משמר החופים, הסביר הלה לקובנים, שהספינה שלו קטנה יותר ופחות נוחה מהאנייה, אך הבטיח שבמיאמי יהיה להם טוב יותר...

מור מוריס
חובל שני

הצצה לחדר המחשב

אתה מביט בתיבת המחכת האטומה והבלתי מרשימה ומתקשה לעכל את העובדה, כי באותה תיבה אפורה אצורים תלוש המשכורת המורכב של כל עובד ומערכת הנהלת החשבונות הסדירה של כל פעילות החברה.

הממונה על יחידת המחשב הוא ניסים מזרחי, איש מחלקת החשבונות, העובד בחברה כתשע שנים: "שכר הימאים הוא עניין מסובך, בגלל האלמנטים שבתוך השכר והתחשיבים המיוחדים לנבי ימאים. עמדו בפנינו שתי משימות עיקריות. הראשונה: המקת תלוש שכר פשוט, שיהיה מובן לבעליו ללא סיועם של מומחים. השנייה: להתאים במהירות את המערכת לתנאים המשתנים ללא הרף במשק."

תוך התראה קצרה יחסית, הוכן, הודפס והונפק לעובדים תלוש המשכורת החדש עבור תודש אפריל, ואם העובדים שבעי רצון או לא משורתו האחרונה של התלוש - זה באמת לא תלוי במחשב, ואפילו לא במפעיליו...

יום ספורט בניכר

המארכת חטפה תבוסה מוחצת בשני המקצועות.

בסיכום הכללי ניצחה האנייה בפיקודו של א. גולן, כאשר למפסידים הובטחה הזדמנות לגומלין בפעם הבאה.



וצוות האנייה החדישה יותר מוביל ללא הרבה מאמץ 1:0.

לאחר התארגנות קצרה נערכת תחרות משיכת חבל. הפעם מנצח הצוות בניצוחו של מ. סולטן, והתוצאה 1:1.

הבריכה הייתה למוקד התחרויות, כאשר השחייה מתנהלת בסגנון חזה, חתירה, מעורב ושליחים. לסיים, תחרות צלילה למשיית צלוחיות, כאן, יתרון הביתיות ניכר, והצוות בפיקודו של המאמן-שופט נאמן ניצח 2:1.

אחר הצהריים השלמנו את המעגל בתחרויות פינג-פונג שולחן ושח-מט. כאן באה ההפתעה, כאשר האנייה

מה קורה, כאשר שתי מכליות אחיות נמשות אי-שם במפרץ מכסיקו כאשר שירות ההפלגה לחוף צולע, החום והלחות מתישים והמקום רחוק מלהלהיב.

התשובות שלנו הן ארגון יום ספורט במלוא מובן המסורת הימית.

שתי המכליות, אחת בפיקודו של א. גולן והשנייה של מ. רנאל, תחת ניצוחם של הגנרלים בשטח מ. סולטן וי. נאמן, מתעוררות השכם בבוקר. אות הויגוק ניתן ב-9 בבוקר, כאשר הסירות מתחרות ביניהן בעזרת המנוע ולאחר מכן תחרות חתירה במשטים. הקדימה מנצחת,

אניית לימוד ושמה "זאב הים"

לחניכים אימוני נווטות, אחזקת מכוונת ושגרת ים. נוסף לכל אלה, היא משמשת גם להפלגות לימוד ומחקר במסגרות אקדמיות.

הקברניט הוא אלי שטרנברג, שבנה את הקריירה שלו בחברת אל-ים ואושרה לו חופשה, כדי שימלא את משימתו כמפקדה של אניית האימונים.

"זאב הים" יש צלילת נמוכה וירכתיים רחבים. ממדיה צנועים. אך כשאתה מסייר בה, אתה חש עצמך כמצוי בספינה של ממש.

זאב הים נמנה על אותו קומץ חולמים ומגשימים, שהקדישו את מירב שנות חייהם לטיפוח רעיון הקמתו של צי עברי, אתה הדרכים להנצחת זכרו הייתה קריאת ספינה על שמו, המשמשת כבית-ספר צף לצעירים ישראלים המבקשים למצוא את פרנסתם בים.

"זאב הים" הוא כלי השייט הגדול והמשוכלל שעומד לרשות החינוך הימי בארץ. בדרך כלל, יוצאת הספינה להפלגות אימונים למימי יוון. כל הפלגה נמשכת כ-10 ימים ובמסגרתה מקנים



תמונת המדברות בעד עצמן
א.מ. תל-אביב בסערה

אימאיו פז

הים שמביא לנו לחם, יודע גם להיות אכזר. על קברותיהם של הימאים שנשמו באסון "מצדה" אנו מרכינים את ראשינו. למשפחות ששכלו את אהוביהן וכן לחברת צים אנו משגרים את השתמונות העמוקה באבל הכבד. משפחת הימאים הישראלית שכלה מבנית, אך האניות לא חדלו ממהלכן. חובתנו לדאוג שייעשה הכל לבלי חזור מקרה כזה. הדבר תלוי בכל אחד מאתנו. נדקדק בשמירת כללי הבטיחות, לא נזלזל באימוני העלה, נשמור על עירנות בסיפון, בחדרי המכונה, בכל אתר ופניה באביה. דאג, שציוד ההצלה יישמר מכל משמר ויהיה מוכן להפעלה מידית. נשמור על שלומנו וחיינו למענו ולמען משפחותינו.

אימאיו פז

הובלת המפס מתחילה עתה ועדיין אינה במלוא ההיקף המתוכנן. לעומת זאת, אנו עדים לעלייה מרשימה ומעודדת בהיקף יצוא המתצבים, התורמת לתוספת תעסוקה לצי איוותינו. אולם גם במקרה זה של התפתחות חיובית, אין מנוס מעמידה בתחרות קשה מצד גורמים ישראליים וזרים. ימאינו נתקלים לא אחת בתמונה הקודרת בממלים ובמעגלים בכל רחבי העולם של אניות דוממות - עדות לאי הצלחתן של חברות ספנות לעמוד בתחרות הקשה. כל מאמציו צריכים להיות מכוונים, שלנו זה לא יקרה.

טוילים, טוילים, טוילים

שמחת, חיזור ואחרים בוצעו בקצב מטרף, המעורר את כל החושים לדרגת ריגוש עצומה. בהפסקת המופע שרו לפנינו "הבה נגילה", שהוסיפה להתרששות ולאווירה הנפלאה. בהמשך היינו ברוי גרנד, שהיא הנקודה הדרומית ביותר בברזיל וסשם נסענו לטעון לסנטוס, המפורסמת בזכות מועדון הכדורגל שלה. בסנטוס צמינו בקרבגל המקומי, שהזכיר במעט את העדלאודע שלנו בפורים בשנות ה-60. בדרכנו צפונה אל הולנד הקרה, דאינו בטלויזיה את הקרבגל בריו ואז תבינונו את פסד האטרקציה ששמה "הקרנגל".

האלחוטן אביחיל לנו מביא לנו את רשמיו מברזיל. יעדנו הראשון למריקה היה מקום הנקרא פארנאנאטא, הסוכנת במעלה נהר גדול המוקף בגונגלים. אסורים היינו לשהות בה כשבוע, אך הפסד הברזילאי הטיפוסי מורכב כנראה מ-20 יום, הודות לשיטות פריקה פריטיטיביות הדומות משהו למילוי בריכה בעזרת כוס. את השעות הארוכה בסקים ניצלתי, עם עמית למקצוע, לבקר בירייה נטרול האגדמית. בערב שמנו את פסטינו למועדון לילה מפורסם האקריטיבי, "סולאריס" שמו, וכאן הופיעו לפנינו כ-70 רקדנים ורקדניות בלבוש סמטני ומלהיב. ריקודי



נפתחה הקתדרה לספנות באוניברסיטת חיפה

טקס הטבת הקתדרה לספנות, מייסודה של אל-ים, התקיים במחצית הודש נובמבר באוניברסיטת חיפה. השתתפו בטקס שר התחבורה, אנשי הספנות בכירים מצי הסוחר, מנכ"ל היס ומנאף הספנות ואישים מתאריך ומחיל. שר התחבורה מר חיים קורפו שיבח את הישגיה של הספנות הישראלית, המתקיימת ללא סכסוך ומשום כך אינה בנסיחה. השר הדגיש את המחסור בכוח



שר התחבורה, ח. קורפו, מברך בטקס המניחה

בעזרת ידיעותיהם, כשרונם וגם בקצת אינטואיציה. קתדרה זו, שמרכזה הוא ד"ר דן שניאורסון מהחוג לכלכלה, תשאף לקידום ההוראה והמחקר בתחומי כלכלה ומסחר של נמלים וכן תפעל להרחבת מגוון תחומי ההוראה, למימון מחקרים בנושאים ספנותיים שונים ולארגון ימי עיון וסדנאות לאנשי מקצוע.

האדם הומי ואיחל לקתדרה מציאת פתרון לבעיותיו של צי הסוחר. מטעם האוניברסיטה נשאו דברים תרקטור, פרופ' עזר שילד, והדיקן למדעי החברה והמתמטיקה, פרופ' מ. לנדברגר. מנכ"ל אל-ים, מר יעקב רקנאטי, עמד בדברי ברכתו על מעמדה של הספנות הישראלית כיום והאפשרויות הפתוחות בפניה לעתיד: "מתוך הכרה בחשיבות ענף הספנות למדינת ישראל, וכי לשם פיתוחו יש להקנות לעוסקים בו השכלה מתאימה, נענתה חברת אל-ים לפנייתה של אוניברסיטת חיפה לתרום להקמתה של קתדרה לספנות. הקתדרה תבטיח, כי לימודי הספנות יהיו ברמה אקדמית טובה ותאפשר גם מחקר לעוסקים בתחום זה. אני מקווה ומאחל, שהקתדרה תמלא את ייעודה והבוגרים יתרמו לפיתוחו של ענף הספנות בישראל

"הר-סיני" עוברת בתעלה

בצהרי יום 3 בפברואר, הגיעה א/מ "הר-סיני" למפרץ מורט סעיד והתקדמה לעבר פתח התעלה. אל הגשר עולה נתב לבבי, מצוייד בחיך נרחב וברכת "שלום!" על שפתיו, ואחריו שלושה חב"ה מהסוכן. "קפטן, מהר מהר. תחתום מה ומה ושם ותביא 25 קרטונים סיגריות!" מפתירים לעברי בימה של דהיפות עליונה. והנה הם כבר אוספים את מרכולתם מהאלחוטאי ועוזבים את האנייה במהירות האור. או מתחיל המעבר בתעלה.

מזרי צהוב מימינו ומשמאלנו. בנדה "הישראלית" עקבות ברורות של מלחמת יום כיפור - מה שנותר מהרמפה

המפורסמת של אריק שרון, הריסות מעוזים ומספר טנקים שרופים והפוני צריה. והבן אדם חושב לעצמו: האם באמת תמשכנה אניות המניפות בגאווה את דגל צי הסוחר הישראלי לעבור בתעלת סואץ, באין מפריע, עד סוף כל הדורות, או שזוהי אפיזודה חולפת? באל בלע נקשרת האנייה לתעלה המערבית, על-מנת לאפשר את מעבר השיירה הנעה צפונה. וכמו בכל נמל מנמלי העולם, מופיע נציג המדינה המצרי - בלונדי ותכול עיניים, על מנת שיחתמו לו על מיסת הגייה, וחשוב יותר - כדי לבקש סיגריות. למען בסס את טיעונו, הוא אומר לי: "Israel Good!". "Israel Good!", שח אני לעצמי. רק שלשום, לו היה רואה אותי על הנבל ממל, היה קרוב לוודאי מפיך הנאה שלמה מלתפור בי צרוו של קלצניקוב והנה, היום, הכל השתנה.

ר/ח א.ק.



מלוח האנייה הגיעו אלינו שיריו של רחמים גנאח (סיני). רב-החובל ששלח את השיר, כתב לנו, שאין מטרת המשורר להתחרות בביאליק או בנטרניחובסקי, אבל אפשר ללמוד בשיר על הווי החיים באנייה.

ערב באנייה

יושבים בקבינה של יאיר ומדברים. ורפי מדבר על מאות עניינים. קונציליס מסביר על שירים ביונית, ויאיר הליצן את שניהם מקליט.

כך עובר עוד ערב באנייה, כולם מדברים ואני במינה חושב רק על נערת הקטנה, כי היא שם, רק לי מחכה.

ושוב עולה לה שיחה חדשה אם קדמה התרנגולת לביצה. יש השותים בירה ויש המסתפקים במים ועכשיו חוזר הנושא האהוב על כולם: איך אפשר להישאר וגם לעזוב את הים.

רפי היה קצת שתוי זה קשה מאד להיות ימאי נשוי. והוא צודק מאד בהחזר או תעזבו את הנושא ותסגרו סיפור.

לשבת בבית עם האישה והילדים זה, תאמינו לי, טעם החיים. אחרי עוד שעה לסיפון יוצאים נושמים את הים וצורות שוכמים. דחילק, אל תהיו כאלה אנשים האשה והילדים לכם מחכים.

לאחרונה הפליג בחברתנו מר בוגלו דוד. בחור שחור בתשובה, בעל זקן עבות, שציציות "הטלית הקטן" שלו מבצבצים מעל למותניו. למרות שחור בתשובה, הוא ממשיך להפליג כימאי.

בימים אלו קיבלנו מכתב ממר בוגלו, והרי הוא לפניכם:

"בחנוכה 1981 הפלגתי באנייה "הר-סיני" וכמוכן שבתור יהודי דתי דאגתי, כי לא נשכח את המנהג היהודי בחג זה - הדלקת נרות חנוכה.

כל הצוות התגייס לעבודה וחדד בנינו חנוכיה, שהשרתה על כולנו אווירה של חג. הימאים היהודיים שבאנייה התפללו ערב ערב בכל אחד משמונת ימי החג. כל איש צוות הדליק נר וכך התקיים המנהג היהודי גם באנייה. מי יתן, ומדי שנה

בשנה נוכח לקיים מצוות ולשנות אווירה של התבוללות לאווירה של יהדות כשרה."



ילדיו פוץ

שנה חדשה מסמטסת ובה, ואין אני ניצב בשעריה כאיש בשורות. מנהרת הכלכלה העולמית עדיין אפלה במידה מדאגה. ענף הספנות - טסה להמנו ובססי קיומנו - שרוי במספר מתמסך והולך. ניצני תקוות שהבהבו מה ושמ בשנה הקודמת, רעכו קודם שהצנז. הבית אלי-ים חסה בניצני המספר עוד בשולי תקופת הניאות האחרונה. אף כי איש לא שיער את מסדיו של המספר, נפלה או החלטה למתן את קצב הגידול סבו היינו מורגלים ולהיפגע מרכישה (או בנייה) של כלי שיט יקרים. כשהחלטה זו יצאה מן הכוח אל הפועל, נשאלנו מה קרה לדינאמיות של הבית אל-ים, מדוע דחקנו עצמנו לעסדת סיוחן והמתנה. המצב היום בענף הספנות הוא התשובה לשאלות שנשאלנו אתמול ושלשום.

רסאל רקנאטי, מנכ"ל

שלנו, עברה הסבה - הותקן לה נוף חדש - ועתה היא מובילת פחם לכל דבר. קיבלנו חוזה הובלה עם חברת החשמל שתוקמו 14 שנה. בחודש מרץ עומדת



מימין לשמאל: מר א. ברכת, ר/ח א. גולן, שר האגרות יצחק מודעי ושר יעקב רקנאטי.

ליאון אלוף

בימים אלה מלאו לחברת אל-ים שלוש שנה להיווסדה. בנסיונות אחרות היינו אולי חוגגים, אלא שמועד זה משיק דווקא לעידן של שפל חסר תקדים בספנות הבינלאומית. ברמת המחירים הקיימת אין כבר כל אפשרות לתפעל את אניות הגרעינים ה"קלאסיות", כמו "תל-אביב", "הר-סיני" ו"הר-כרמל". כדי להישאר בזירה זו אנו נאלצים להכניס במקומן אניות אחרות, בעלות קיבולת כמעט כפולה. תוך כדי כך אנו נכנסים לעידן חדש עבורנו: תובלת פחם לתחנת הכוח בחדרה, "ליאון", לשעבר אחת המכליות

א.מ. "מינרבה"

ישן מפני חדש חוציאו

סירת השירותים עמוסת האורחים האריכה מעט את מסלולה ונעה לרציף צודי. שם עמדו דוממות, זו לצד זו, שלוש האניות שיצאו מן השירות: "תל-אביב", "הר-סיני" ו"הר-כרמל". האחרונה הגיעה לכאן ממש הבוקר. מבט ארוך ועצוב אל הישנות והטובות האלה, ששירתו את החברה בנאמנות משך כעשרים שנה, כמו חולקים להן כבוד אחרון. ואז, קדימה - אל הירשת. ה"מינרבה". "זוהי אנייה חכמה מאד", מעיד רב-החובל מאיר בובן, שפיקד קודם לכן על

ה"תל-אביב", "פחות אנשי צוות משתלטים על יותר מערכות ומבצעים יותר עבודה בפחות מאמץ ובפחות זמן". מנכ"ל אל-ים, מר יעקב רקנאטי, מביט על ה"מינרבה" בעיניים "אבהיות": "שם המשחק הוא: יעילות וחיסכון. האניות הישנות בנות 30 אלף טון אמנם עוד מסוגלות להפליג כמה וכמה שנים טובות, אך הפעלתן לא כדאית כיום". המנכ"ל, ה"מינרבה" מותאמת למשימות הנדרשות ממנה בצורה האופטימלית ביותר. המסיבה נסתיימה.



מבט מקדימה אל החדש "החטוב".

פרידה מ"הר-סיני"



א.מ. "נבו" -

אנייה חדשה באל-ים

הרכישה האחרונה של אל-ים, אניית הצובר "נבו", הגיעה ארצה. זוהי הזדמנות לערוך לכם היכרות עם ה"נבו" בעזרת תמונה שצילמו עליה.



"הר-סיני" נמכרה. לא סתם נירשנו אותה, היא פשוט הודקנה אתנו ביחד. נכון שזה מסמל "סוף של תקופה", "חילופי גברי" "מודרניזציה" ושי"ו דרכו של עולם - דור הולך ודור בא. אך המחשבה, שהברזל הזה - שנשא אותנו על פני שבעת הימים, שנואק תחת עול הסערות ונתן פרנסה למשפחותינו במשך 23 שנה - הופך לסכיני גילוח, מדליקה אצל רבים מאתנו את פתיל הנוסטלגיה.

...הנה צרכי האחרונה

רשמים מן המסע האחרון של "ערד", על-פי סיפורם של הקצין השלישי אבי מיטק והאלחוטאי יורם בטלהיים

ביותר, כך שההפלגה הפכה להיות לא נעימה. מסאנדי הפליגו לנמל קאוצ'ונג שבטייוואן, זה נמל היעד האחרון. האנייה חועברה ל"אגף בית הקברות", שבו כבר המתונו לפירוק עשרות אניות בגדלים שונים ובגילאים שונים. ב-25 יוני פינו אנשי הצוות את האנייה ורק ירד האדם האחרון, הסתערו המוני טיייוואנים על ה"ערד" ומיד התחילו לחתוך בדפנותיה באמצעות מכשירי ריתוך. ה"ערד" הייתה מן הספינות היותר שמורות ומסודרות של החברה. היא זכתה בעבר בכמה וכמה פרסים. גאוות אל-ים. היה די משפיל לראות אותה במצבה העלוב, כשהיא מתפוררת עוד בטרם סיימה את חייה.

המסע האחרון של ה"ערד" החל בנמל חיפה ב-11 במרץ. גורלה של ה"ערד" נקבע להימכר לגרוטאות ובחברה החליטו, שאת הדרך למפעל שבטייוואן לא תעשה על בטן ריקה. באשדוד טענו את ה"ערד" באשלג והאנייה הפליגה. האשלג נפרק בשלושה נמלים - בולטימור, נורפולק וברינסוויק - ואחר כך הפליגה ה"ערד" לניו-יורק לטעון שם גרוטאות... בדרך ליפן ארעו כמה תקלות: מכשירי האלחוט התקלקלו, הייתה שריפה בסעפת המנוע וצילינדר אחד יצא מכלל פעולה. בתחתית הכפולה נבעה חור ומים דלפו דרכו מנימה. מערכות מיוזג האוויר הושבתו וחום מעיק השתרר בכל האנייה. הצוות ביצע רק את התיקונים החיוניים



דני רקנאטי אינו



דניאל רקנאטי, יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל לשעבר של בנק דיסקונט ואי.די.בי, נפטר אור ליום א' י"ב אולול תשמ"ד, לאחר מחלה קשה. עם מותו, שכלה אל-ים את אחד ממיסדיה, וחבר מועצת המנהלים שלה. בשנות כהונתו הפך בנק דיסקונט לגורם כלכלי חשוב ומרכזי במשק המדינה. בהדרכתו, גדלה והתפתחה זרוע ההשקעות של קונצרן דיסקונט והוקמה חברת האחזקות אי.די.בי, שתרמה תרומה חשובה להתפתחות התעשייה המשק הישראלי. במשך שנים רבות היה דניאל רקנאטי ז"ל פעיל בתחומי הכלכלה והחברה וחבר בוועדה המייעצת של בנק ישראל.

באבלה הכבוד של משפחת רקנאטי משתתף כל בית אל-ים.



דג מעולם אחר

צריך להסתכל טוב ושוב כדי להאמין. דג הענק הזה שמחזיק בידיו (בקושי) סטפניץ, המכונאי השני של ה"הקסאגרם", הוא, בסך הכל - לוקוס. יש בעיה להכניס אותו למחבת: אורך הדג כמעט מטר אחד ומשקלו 18.5 ק"ג (!) הלוקוס הניל נידוג ב-1.10.84. מקורות יודעי דבר הדליפו לכתבנו, שאת בשר הלוקוס אוכלים עד היום ב"הקסאגרם". הלוקוס הענק בתמונה משפחתית עם מטר הבלינג, סטפניץ זלאמיר וחיים דם-ארי.

מזל דגים: יומן של הפלגה אחת ב"הקסאגרס"

מן, משחקים בחדר התרבות "אחת", שתיים שלוש דג מלוח". בדג וביוע יקום לנו גוע.

שבת, 3.8.85
לאן יוצאים במוצאי שבת? לסעודת דגים בנוסח מדוקדק. המתכון והביצוע הם מעשה ידיה להתפאר של גלוריה בוחבוט, אשת האלחוטאי. גם בטן אשכנזית יודעת להעריך דליקטסס כזה.

יום ראשון, 4.8.85
בבוקר נכנסת ה"הקסאגרס" למימי ראס גאריב, תוך כדי המנוורה, רב-השמיים עמרם צור חושב שהוא מזהה שניים מן הצוות המצרי. צור מאמץ את הזכרון ומגיע שמונה עשרה שנים לאחור. חייל צעיר בצה"ל לאחר מלחמת ששת הימים שומר על שבויים מצריים במחנה המעצר בעתלית. מים רבים זרמו מאז בסואץ והיום, שלושתם מושכים יחדיו חבל ירכתיים. מציצים סיגיריות זה לזה ומעלים זכרונות. שיח לוחמים. עוד פן אחד של השלום.

יום שני, 5.8.85
הלילה הזה אנחנו אורחים על שולחנם של החברים היוגוסלבים. גידו סטרדיה החשמלאי מסביר, שהמטבח היוגוסלבי קרוב לאיטלקי ומיורשו של דבר, שהדגים ישחו ביין לבן. גם הפעם מלקקים את האצבעות.

יום שלישי, 6.8.85
טעינת הנפט הסתיימה אמש לפני חצות ובבוקר אנחנו מפליגים. השעה 2210. שארם א-שייך, חורנו אליך שנית. אנחנו שטים בחושך נמור, מה שקוראים "חושך מצרים", נתונים לגמרי לחסדיו של המכ"ם המשוכלל.

יום רביעי, 7.8.85
אילת. סוף ההפלגה הוא גם סוף היומן. וכל יתר האירועים, הריחם כתובים ב"לוג בוק" של ה"הקסאגרס".

יום רביעי, 31.7.85
חצות פחות חצי - עונן הרם. מנוע פול-אהאד. לדרך ספן!

אומר הקפטן, יורם נאמן: "נולד לנו עונן" לאור הפנס אנחנו מבחינים בעונן אדמירלי קטנטן, אשר כרוך סביב העונן הענק שלנו. עוד לא הספקנו לזוז וכבר יש סימור.

יום חמישי, 1.8.85
ב-11 לפני הצהריים - תחנה מספר אחת. שונית האלמוגים על שם פליקס ג'ונס. פה נמתין עד מוצאי שבת. רק ננעץ העונן בקרקעית ואנשים, נשים וטף מגיעים אל הירכתיים. ציוד חובה: ארגזים, חוטי ניילון, ברגים, אומים וקוסים. מכלית הענק הופכת פתאום לאנויית דגים.

ספירת מלאי מדגימת אחרי חצי שעה של דיג: מירה מן, אשת החובל הראשון, נעזרת בשלושה ילדים, ושללה מסתכם בהתאם בשלושה לוקוסים. מאיר בוחבוט האלחוטאי צועד לפניו בכטחה עם ארבעה דגים. מלח כשיר איציק אוהיון סופר בגאווה שישה דגים. נבחרת יוגוסלביה, בכיכובו של מכוואי ראשי מטר הברלינג - שלושת רבעי ארגז.

יום שישי, 2.8.85
על היוגוסלבים נתגבר, אולי, בדור הבא. הנה נבחרת העתודה עורכת אימון: עזי, אדוה, עומרי, רועי ויעל, במיקודה של מירה



נשייה וקריירה שניה בקרוב קציני צי הסוחר הישראלי

המכון לחקר הספנות פרסם לאחרונה מחקר, המנסה להתחקות אחר תופעת הנשייה בקרב קציני צי הסוחר הישראלי. במחקר השתתפו 103 קציני-ים מחברות צים ואל-ים, הנמצאים בשירות ימי פעיל.

הרקע

תחזיות של המכון הישראלי לחקר הספנות מעריכות, כי מאמצע שנות ה-80 צפוי מחסור של כ-60% בקציני מכוונה באניות צי הסוחר הישראלי. משרות אלו יאוישו, אם לא יחול שינוי במצב, על-ידי קצינים זרים.

מאפייניו המיוחדים של העיסוק הימי (הבידוד היחסי ממסגרת חיים נורמלית ומהמשפחה, אפשרויות הקידום המהיר לדרגות הבכירות בגיל צעיר יחסית וגורמים נוספים) מביאים לכך, שהקצין נוטה לעזוב את עבודתו בים לאחר מספר שנים מועט יחסית. הקריירה הימית בישראל היא, בדרך כלל, קצרת טווח ונמשכת כ-10 שנים בממוצע.

מסקנות

1. הרצון לפרוש מהשירות בים לפני תומו משותף לרוב הקצינים (ללא תלות בגיל). הנטייה מתחילה להתגבש זמן קצר לאחר תחילת השירות המעשי כקצין.
2. באופן מוצהר, טוענים רוב קציני-ים, כי הם מעוניינים לעזוב את השירות הימי לפני תומו עקב גורמים חיצוניים, כמו: חיי משפחה, דאגה לפרנסה עתידית בחוף, חשש מהתמודדות עם השוק בגיל מאוחר וכו'. מתברר, כי קיימים גם גורמים אישיים פנימיים, הדוחפים באופן הדרגתי לחיזוק הנטייה לפרוש ותורמים באופן מכריע למימושה. הקצין, כאדם בעל אישיות מתפתחת, שואף לאתגרים חדשים, למיצוי היכולת בתחומים שונים ול"בדיקה עצמית" מחודשת של מגוון הכישרים.

חידושים בחקר מחלת הים

הינה טיפול תרופתי. במחקר נבדקה התרופה סקופודרם, המשוקת בצורת דיסקית דקה ומורקבת מאחורי האוזן. תפקוד הנבדקים לא הושפע משמעותית ממחן הסקופודרם. למרות הרגשה סובייקטיבית של עייפות וישנוניות, הנבדקים הגיעו לרמת ביצוע נאותה ותפקודו כרגיל בתנאי מעבדה. מצב רוחם של הנבדקים לא השתנה לאחר מחן הסקופודרם.

ממצא זה, יחד עם יעילות הסקופודרם כנגד מחלת הים, כפי שדווח במחקרים קודמים, מעודד את השימוש בתרופה זו בקרב צוותים של כלי שיט.

בין סימפטומים של מחלת תנועה במבדק הכסא המסתובב לבין רגישות למחלת הים. אנשים החשים בחילה וצורך להקיא במבדק הכסא המסתובב גם יגלו נטייה להקיא בים ולרדת בתפקוד. נראה, שלפניו פריצת דרך במיון מועמדים לשירות בים. לראשונה, יש לנו דרך סטנדרטית ואובייקטיבית ליצור מחלת הים (תנועה) במעבדה ולנבא באמצעותה תפקוד ורגישות של החייל בים.

2. השפעות תרופה נגד מחלת הים על רמת הביצוע בכלי שיט אחת הדרכים להתמודד עם מחלת הים

1. קביעה מוקדמת של הרגישות למחלת הים וניבוי תפקוד בים

אנשי המרכז לחקר מחלת הים בשיתוף ענף רפואה וענף פסיכולוגיה במפקדת חיל הים פיתחו שיטת מיון חדשה לניבוי מראש של תפקוד, באמצעות שימוש בסימולטור "הכסא המסתובב". הנבדק מבצע תנועות ראש לצדדים (כמישור שאינו מישור הסיבוב) ואז נוצר מצב של אי-התאמה בין האינפורמציה שמגיעה מהתעלות החיצונית-עגולות לבין אבני האוזן. אי-התאמה זו יוצרת את הסימפטומים של מחלת התנועה. התוצאות מראות, כי קיים קשר מובהק

כל הדרכים מובילות לקאזשונג

שנה שלמה הייתה ה"נבו" קשורה לרציף צדדי בנמל חיפה בהיעדר תעסוקה משתלמת. באוגוסט 1986 היא הרימה עוגן אחרון והפליגה למסע האחרון אל מעגן גריסת האניות בקאזשונג, טאיוואן. הפיקוד נמסר לידיו של ר/ח מאיר בובן. מאיר בובן: "זו הייתה חוויה משונה ביותר. הולך פיסטון - מה איכפת, שתיסע קצת יותר לאט. עבודות התחזוקה היו מינימליות, עד לגבול שחייבו הוראות הבטיחות. הדאגה היחידה הייתה למלאי הגחלים, שחס וחלילה לא יאול לפני שנגיע לנמל היעד. מהר מאד הסרנו גם את הדאגה הזו מעל הפרק: ייגמרו הגחלים - נמרק שולחן או שניים."

ה"נבו" עשתה את שלה ובמקומה הצטרפה אנייה חדשה ומודרנית - ה"סמסון". עוגן הורד. עוגן הרם. אלה הם החיים.

ה"סמסון" מהו מהו

ביום המישור 8 בינואר 1987 פקדה ה"סמסון" לראשונה את נמל חיפה. ה"סמסון" - קרן אור באפלת השפל המתמשך בספנות - מבשרת, אולי, תחילתו של מפנה. וזו סיבה טובה למסיבה.

מהו על האורחים

היו שם: מנכ"ל משרד התחבורה, ראשי מסד הספנות בישראל, לקוחות החברה, בכירי הקצינים של אל-ים וידידים רבים. מנכ"ל משרד התחבורה, ביוף לוי: "תענוג לראות אנייה כמו ה"סמסון". אנייה מודרנית, שמתוברת לקשר לזוויג ולמקסימליות. אנייה שמתפילה מים ומייצרת השטל, במהירים וזלים יותר מאשר חברת התסלל."

מהו על ה"סמסון"

ר/ח ארגון קוריס: "זו האנייה המתקדמת ביותר בצי שלנו. דגם פנטקס. 60 אלף טון. אוטומטית לחלוטין. צוות מצומצם בן 24 איש. מערכת מסוכללת לתקשורת לזויגים, סמאפסרת לשוחה עם החוף בכל רגע נתון. רק עוד אנייה אחת בכל הצי מצוידת במערכת דוגמת זו."

מהו על אל-ים עם ה"סמסון"

אליהו ברכה: "עם הצטרפות ה"סמסון", יש לנו עכשיו שלוש אניות של 150 אלף טון, ועוד שתי אניות בנות 60 אלף טון. נכון, היו זמנים, סאליים השיטה זו אניות בו זמנית, אבל איך אפשר להשוות את הספינות החדירות של אז לגרורות של ימינו. האם ה"סמסון" מבשרת את באן של אניות נוספות? - אם יהיו יותר טענים, יהיו גם יותר אניות. לא ניתן להקדים את העגלה למוסיף."



שם טוב ספורטה ז"ל



יותר מכל ייזכר שם טוב ספורטה בשל דבקו הקנאית בעבודה. אחד החברים הנדיר את ספורטה במשפט אחד: "כשהיה מניע למשרד, דבר ראשון הסיר מן היד את השעון והניח אותו במנירה." בימיה הראשונים של אל-ים שימש ספורטה, למעשה, מנהל החברה. לאחר פתיחתו של המשרד בתל-אביב, הוא הקים את המשרד בחיפה. משנסתיימה המלאכה, ביסס ספורטה את המשרד

התל-אביב והיה מנהלו עד לפרישתו לנמלאות, בשנת 1971. אליהו ברכה זכה לעבוד במחיצתו של ספורטה באותם ימים: "רבים מאתנו למדו ממנו את האלף-בית של הספנות, במיוחד בתחום המטענים והתכירות. אדם חביב, רגיש וזהיר. המקצוענות שלו, הסדר, מוסר העבודה הבלתי רגיל, נאמנותו לחברה, וישרו האישי - אלה שימשו לרבים מודל לחיקוי."

פרם הבטיחות

עם סגירת הליון התבררנו, כי שלושה מימאינו הוותיקים זכו בפרם הבטיחות:

אדוארד סלמה

ישראל מוקי

יצחק חביב

כה לאו. מקיים. שבשנה הבאה יזכו יותר.

**המרכז ללימודי שייט
ע"ש ר/ח אבנר שלמון**

ב-25.4.88 נחנך בעכו המרכז ללימודי שייט ע"ש רב-חובל אבנר שלמון. שלמון - רוני, כפי שכונה על-ידי ילדיו - היה מחלוצי הימאות העברית ומבכירי העובדים בחברת אל-ים.

את הבאים למרכז החדש ללימודי שייט מקדם צילום ענק של האנייה "ליאון". האולם הממונה מכיל קתדרה, ועליה אמצעי עזר ללימוד שייט, כגון: מערכת וידאו, גלובוסים שונים של הרקיע והארץ, שולחנות מיוחדים למפות וכו'. דומה, כי לא נמצאה דרך נאותה והולמת יותר להנציה באמצעותה את אישיותו של אדם מיוחד ורב-פעלים זה, אבנר שלמון ז"ל.

מכירה של כבוד

יש בהן בפרידות חוסר נוחות, הפסד, צער ולפעמים גם דמעות. אך במקרה של מכירת האנייה "אריאלה ג", שונה היה המצב.

על המבדוק בפרלמו נתגלתה האנייה כהפתעה מצויינת ונעימה למוכרים - חברתנו ולקונים - הנורווגים.

"האנייה הזו כחדשה. לא ייאמן, היא בת 12 שנה!" - ציטוט מדברי הקונים. אותו רגש סימוק היה גם מנת חלקנו - הצוות, שתרם, בוודאי, במשך שנות הפלגתה לתוצאה זו. יש להתנאות ולחוש מעט קורת רוח, שהמכירה - עם כל הצער בפרידה - מכירה של כבוד היא!

מאת
קצין דייו



מקס הרץ ז"ל

ליאשונה פגשתי במקס בשנת 1966, כאשר שירתתי כקפטן על הא/מ "הר-סיני". באותה הפלגה "נתברכנו" בטבה ראשי "לא עלינו", בקורפוס קריסטי הודו הטבה מהאנייה ומקס הצטרף אלינו בספט ארצה. השינוי היה מידי - האוכל הפך אכיל, מגוון וטעים. כבר אז שמעתי את לבי תמונה אחת שפורסמה של מקס: כולם אוכלים באותה מידה - רב-החובל עד אחרון נערי הסיפון, אין מיוחסים. מקס היה קודם כל ימאי. בתור שכזה, היה צייתן וממושמע הרבה מעל המקובל בצי שלנו.

הסתלק מאיתנו ימאי אמיתי, איש מסגרה, שכה ציפה לצאתו לגמלאות, על מנת שיוכל לבלות מספר שנים בחיק משפחתו - אולם לא היה סיפק בידו.

ר/ח ארנון קוריס

**ניתוב מדוייק
בנמל אשדוד**

בראשית אוגוסט נערך ניסוי ראשון בתנאי "אמת" של מערכת ניתוב חדישה, אשר נועדה לסייע לנתבי נמל אשדוד בנייתוב אניות הצובר הגדולות, העתידות לפרוק מהם עבור תחנת הכוח הנבנית באשקלון. לצורך הניסוי הותקנה המערכת על גבי האנייה "מינרבה" בשיתוף פעולה עם אנשי חברת אל-ים. הניסוי הוכתר בהצלחה ובעקבותיו יוכלו אניות הפחם הגדולות להיכנס אל נמל אשדוד ולצאת ממנו בקלות ובביטחון למרות הממדים הצרים של הנמל ומבואותיו.

מערכת הניתוב מאפשרת לכל נתב לנהל

"פעולת ניתוב עיוורת" (כדומה ל"נחיתה עיוורת", בתעופה). המערכת מותקנת על כלי השייט בעת עגינתו בנמל חדרה. בהתקרב האנייה אל נמל אשדוד, מתחילה המערכת לשדר אות מקודד בתדר מכ"ם אל ארבע אנטנות המוצבות סביב הנמל. האנטנות מצויידות במשוגב נקודתי.

מדירת האותות מתחוללת ברווחי זמן קצובים של 1 שניה, כך שמתקבלת תמונה רצופה ואמיתית של מיקום כלי השייט. המצפן הג'ירוסקופי מספק למחשב המערכת נתונים שוטפים על כיוון ציר האורך של האנייה.

מחשב המערכת קולט את נתוני המיקום והכיוון ומעבד אותם לתמונה שלמה, לנגד עיניו של הנתב מופיעים על הצג הצבעוני של המחשב כל הנתונים הדרושים לעבודתו וגם מפה של אתר הנמל והיטל על של צלילת האנייה.

זאת לתעודה...

אלוהי נגיד ומורים סור זכו בפרם "העובד המצטיין" מטעם "ידיעות אחרונות".

בתחרות זו, המתקיימת בחסותו של נשיא המדינה, מוענק ציון לשבח לשוכים נבחרים במסך, אשר פעילותם מצטיינת ברמה גבוהה של מסירות, אחריות, מקוריות, יוזמה, דבקות במטרה ומסוגל גם בהפיק ניכרת ואיכותית.

סקס הענקת הפרס לשני המצטיינים נערך ב-24 בינואר על סיפון ה"מינרבה".

שאלו זלצר, איש "ידיעות אחרונות", הביא את ברכת הניתון לזוכים, הן שהיא פעלה על גס את הישגיהם שנמצאו ראויים לפרס המצטיין והוקרה.

יעקב ריקנאטי, מנכ"ל אל-ים: "העבודה בים היא אתגר קשה, היוצר סיכונים מיוחדים. אלוהי נגיד ומורים סור הם דוגמה מובהקת לכך. וכייתם בפרם היא אות ועדות לרמתם המקצועית הגבוהה ולהקדמם היעיל. מניע לכם, כמו שאמרתי."

הסכנות הישראלית לאן?

מאת שלמה אראל

מני המשק הישראלי לצמיחה, לאחר שנים של דריכה במקום. הסכנות אין כמוה מסוגלת לצמוח בקצב מהיר. מבלי להניחם בציפייה, אפשר לנסח יעדים סבירים כדלקמן:

- הובלת 50% מסחר החוץ הישראלי באניות ישראליות
- ייצוב חלקה של הספנות ביצוא הסחורות והשירותים, בסדר גודל של 10%

- שמירת חלקו בתובלה בין נמלים זרים - צמיחה בסחר הימי הבינלאומי (2%-3% לשנה)

לשם השגת יעדים אלה בעשור הקרוב, תוך הדבקת הפיגור שנוצר בעשור הקודם, אנו זקוקים לגידול בהיקף הפעילות בקצב ממוצע של כ-6% לשנה. המשמעות היא תוספת שנתיים ממוצעת של כ-160,000 טון, או כ-4 אניות. המספרים הללו אינם כוללים אניות נוספות להובלת פחם והחלפת אניות מתיישנות בחדשות יותר.

כדי לעמוד ביעדים הללו, אנו זקוקים לשיפור דראסטי בכושר התחרות שלנו, המתבטא בשני מישורים עיקריים:

- מדיניות עידוד ממלכתית, המכירה בספנות כענף ייצוא

- הורדת עלויות התפעול

ההודמנות והצורך בהתחדשות וצמיחה קיימים היום יותר מאשר במשך כל העשור החולף. הדבר יכול להתרחש, אם יתחולל השינוי הדרוש בהתייחסות הממשלה והסתדרות העובדים אל ענף הספנות הישראלי.

זכרו של

ר/ח איבאן א. רדן

איבאן, בנו של רב-חובל אלפרד רדן, השתתף בשיירות למורמנסק במלחמת העולם השנייה ובמספר מבצעים צבאיים, ביניהם הנחיתה באיטליה והפלישה לצרפת. בתקופת שירותו זכה באות הצטיינות.

לישראל הגיע איבאן רדן ב-1953, כשאביו היה קברניטה של א/מ "נבחה" ב-1955 קיבל את הפיקוד על המכלית הישראלית הראשונה א/מ "חיפה". שישה חודשים לאחר מכן עבר לאל-ים והתחיל את שירותו כרב-חובלה של א/מ "תל-אביב" (הראשונה).

פרם העובד המצטיין

במבצע "העובד המצטיין" מטעם העיתון "ידיעות אחרונות", זכו השנה שניים מעובדי אל-ים:

טבח ראשי חיים לוי זכה ב"מגן הציון לשבח" ו"צל"ש שר התחבורה".

שואבן יעקב מושיאשווילי זכה ב"פרס העובד המצטיין לשנת תש"ד".

הספנות הישראלית בעת מלחמת המפרץ

עם פרוץ מעשי האיבה במפרץ, ב-15.9.91, הופעל מטה הרשות לתובלה ימית בשעת חירום (רת"י).

כמהלך המלחמה התעוררו שתי בעיות, אשר איימו לפגוע בתובלה הימית ודרשו התערבות של רת"י:

בריחת אניות זרות - מספר אניות זרות שהיו בדרךן לישראל סירבו להמשיך. כל האניות הללו נשאו מטענים חיוניים, כגון גרעינים, דלק ובשר.

ייקור הביטוח הימי - חברות הביטוח הכריזו על האזור "אזור מלחמה" והעלו בשיעורים חדים את תעריפי הביטוח הימיים. כתוצאה מכך, עלו מחירי המטען במידה ניכרת וגם הביטוח של המטען החייקר מאוד. רק הסכמתה של ממשלת ישראל להפוך למבטח משנה, שכנעה את החברות להוריד חזרה את הסיווג ולהפחית את דמי הביטוח.

שבתאי לוי, מנהל מינהל הספנות והנמלים, שהוא גם י"ר רת"י, קובע: "יש לערוך חשבון נפש ולעשות רווייה בחוק. מטענים חיוניים חייבים להיות מובלים על-ידי אניות ישראליות - ללא כל פשרות!"

האניה "ממסרין" - פרם שני

האניה "דקמאגרם" - ציון לשבח

חובל ראשון שלמה אוון - פרם אישי

רב-מלחים שלום בן-אבו - פרם אישי

עידוד לבטיחות

שתי אניות ושני ימאים של אל-ים זכו בפרסי הבטיחות של צי הסוחר לשנה זו:

אות "יקיר הכרמל" ליעקב רקנאטי

תואר "יקיר הכרמל" מטעם חבר הנאמנים של אוניברסיטת חיפה, הוענק השנה למר יעקב רקנאטי, מנכ"ל אל-ים.

נשיא אוניברסיטת חיפה, פרופ' עוזר שילד אמר, כי התואר הוענק למר רקנאטי "בהוקרה על חלוציותו בתחום הספנות הישראלית ופעילותו לקידום התרבות והחינוך בארץ; בהערכה על מעורבותו רבת השנים ותרומתו הברוכה לניהולה של אוניברסיטת חיפה, כחבר הוועד הפועל וכחבר ועדת הכספים של האוניברסיטה; ובתודה על מעורבותו העמוקה בפרויקטים ייחודיים של

אוניברסיטת חיפה - המרכז ללימודי ים ע"ש ליאון רקנאטי, הקתדרה לספנות מיסודה של אל-ים ועוד." ציוינה גם העובדה, כי אל-ים היא חברת הספנות הפרטית הוותיקה בישראל וחלוצת סחר הנוד בצו הישראלי. בטקס נשא דברים גם שר הביטחון משה ארנס.

מר רקנאטי עם נשיא האוניברסיטה, פרופ' עוזר שילד.



להלן קטעים מנאום התודה של מקבל התואר, מר יעקב רקנאטי:

"בסוף שנות השישים התוודעתי אל קומץ משוגעים לדבר בשטח הארכיאולוגיה התת-ימית ו"נתפשת" לעניין. פעילות זו הובילה להקמתו של המרכז ללימודי ים באוניברסיטת חיפה, ב-1972, שהיה לי העונג ללוותו במשך השנים. בהמשך למגמה להרחיב ולהעמיק את לימודי הספנות באוניברסיטה הוקמה, בסוף שנות השבעים, הקתדרה לספנות מייסודה של אל-ים.

כלל הידוע לי, אין עוד בעולם מוסדות אקדמיים, שבהם קיים מגוון דומה של לימודים ומחקר בתחום הספנות והים - ובזאת, אוניברסיטת חיפה היא, ללא ספק, ייחודית."



כי ברכות



ברכות לקבל גדולה ההסלחה

חובל שלישי
 חובל שלישי
 חשמלאי
 רב-חובל
 טל חנלים
 לב סיגל
 ולדימיר צינמן
 גונאי שבסו

אוהד ירון
 חביב יצחק
 סומי זיו
 בן-אבו שלום
 גיגי ניסים
 יפת רחמים
 אוחיון מאיר
 מיכאלי דוד
 להולדת התאמות
 להולדת הבת
 לנישואי הבת
 לנישואי הבת
 לבר-מצווה של הבן
 לבת-מצווה של הבת
 להולדת הנכדה
 להולדת הנכד

**בית
 "אל-ים"
 מעשתתך
 בצער:**

**בכרך שבתאי
 על מות אשתך ליה**

**ישראל זוקי'
 על מות האם**

מדינת ישראל
 המשרד לאיכות הסביבה
 ת"ד 6234 ירושלים 91061
 טל' 02-231119/954 פקס 02-298265
 אנף ים וחופים

לכוונ
 סר א. ברכת - מנכ"ל
 תורת אל ים אוניות בע"מ
 רח' הנקיים 3
 תל אביב
 שלום רב,

הודעה: דיווח מס' 10,8,92 על כח שמו 12 מייל מערכית לאשכול
 ברצוני להודיע מאשעותך לר/ת יורם נאמן ככהונל האוניה א/ם הקסברם על דיווח של
 כח השמן הנ"ל, דיווחים מסוג זה מסתים לנו כעור רב כסיכול ואיתור מוקדם של
 זיהום ים.
 בעקבות הדיווח הוצאנו שית סיוג לכדיקת כח השמן ובקטנו מחיל האויר ומסופי חיל
 הים לעקוב אחרי השמן, כסופו של דבר לא נפת הכח בחופים אולם המעקב אחירו היה
 חיובי.
 אנו מודים על שיתוף הפעולה ומקווים שהדבר ימשי כדוגמה לרבי-חובלים אחרים כמי
 הסותר.

ב כ ר ה
 זוקי ארי
 אלק אינר
 ראש אנף ים וחופים